

รายงานการวิจัย

การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
รายวิชา EDAD101 การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
Management classes and environment for learning

ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์
กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

รายวิชา EDAD101 การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

Management classes and environment for learning

ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์

กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558

ชื่องานวิจัย	การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ Management classes and environment for learning
ผู้วิจัย	ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ปีเสร็จวิจัย	พ.ศ.2558

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology) โดยขั้นตอนแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 11 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน แห่งละ 3 คน รวม จำนวน 33 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 130 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 163 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าความถี่ (f) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS และวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 49.60 อยู่ในระดับ ปานกลาง และพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการอนุรักษ์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 46.97 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร้อยละ 48.86 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดบรรยากาศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือร้อยละ 40.00 อยู่ในระดับปานกลาง

2. รูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้านได้แก่ การจัดสภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรมบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.50$, S.D. = 0.664) ด้านการจัดมุมประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.39$, S.D. = 0.857) ด้านการจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย

($\bar{X}=3.52$, S.D. = 0.848) ด้านนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.47$, S.D. = 0.864) ด้านจัดระบบนิเวศวิทยา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.47$, S.D. = 0.769) ด้านความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.87$, S.D. = 0.786)

3. รูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ จากการอภิปรายเสนอแนะแนวทางในการพัฒนารูปแบบ ของผู้เข้าร่วม โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ พบว่า แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1. ด้านการจัดการปัญหาเร่งด่วน 2. ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน และ 3. ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

Research Title : Management classes and environment for learning

Researcher : Dr. Nattawan Limprasong

Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

Year : 2015

Abstract

The Conditions of Classroom and Learning Environment Management in Small Educational Institutions Belonging to the Office of the Basic Education Commission of Thailand in Phetchabun Province This study applied the mixed methodology. That is, the qualitative methodology was employed at the beginning and the quantitative methodology, at the final stage of the study. The purposes of this study were (1) to investigate problems and needs of classroom and learning environment management in each educational institutions, and (2) to develop the knowledge management format concerning classroom and learning environment management in basic education institutions in Phetchabun. The subjects of this study were collected by using purposive sampling, including 11 schools under Phetchabun Primary Educational Service Area. There were 3 data providers from each school, consisting of school directors, school assistant directors and teachers. All of them, therefore, were 33. Also, there were 130 second-year Phetchabun Rajabhat University students who provided the research data. Consequently, the total number of data providers was 163. The research instruments included an unstructured interview and a questionnaire. Frequency, Mean ($\bar{x}$), and standard deviation (S.D.) were used to statistically analyze all the data through SPSS. The study also required a qualitative analysis for the qualitative data.

The study found that

1. The overall condition of classroom and learning environment management had the average percentage of 49.60, which was at the medium level. When considering each aspect, the study found that the aspect of learning environment conservation had the average percentage of 46.97, which was at the medium level while the aspect of building and learning environment development had the highest average percentage of 48.86, at the medium level. Finally, the aspect of atmosphere enhancement had the lowest, 40.00 percent, which was at the medium level.

2. The knowledge management format concerning classroom and learning environment management in basic education institutions in Phetchabun in general had the mean of 3.54 and the S.D.

of 0.798. When considering each of the 6 aspects, the physical aspect was at the high level ($\bar{\chi}=3.50$, S.D.=0.664). The aspect of the school's experience enhancing corner was at the medium level ($\bar{\chi}=3.39$, S.D.=0.857). The aspect of providing room for students to create and present their work was at the high level ($\bar{\chi}=3.52$, S.D.=0.848). The aspect that students had a chance to learn the local knowledge from local experts and local sources was at the medium level ($\bar{\chi}=3.47$, S.D.=0.864). The aspect of ecological system management was at the medium level ($\bar{\chi}=4.47$, S.D.=0.769). The aspect of teachers' friendliness was at the high level ($\bar{\chi}=3.87$, S.D.=0.786).

3. The qualitative results of the investigation of knowledge management format concerning classroom and learning environment management from a group discussion and the workshop participants' suggestions on the development of the format was found to be 3 aspects including (1) urgent problem solving, (2) classroom management, and (3) learning environment management.

Key word : Management, Learning environment

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประจำปีงบประมาณ 2558 ผู้วิจัยขอกราบขอบขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.วลัยพรรณ บุญมี ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ ดร.วิไล กวางศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์ศรีสุธาราม ดร. จารุวรรณ นาคัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงเจริญราษฎร์ ดร.วรพงษ์ เถาว์ชาติ ครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนรัตนธิเบศร์ ที่ได้กรุณาตรวจและให้ข้อเสนอแนะในการปรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดร.เฉลียว ยาจันท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางบัวทอง และนางคุณต์ญา อนันต์โชค ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวโพ (หัวโพประสาทน์วิทยา) ผู้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

คุณค่าและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ไว้เพื่อทดแทนพระคุณบิดามารดา ผู้ซึ่งอยู่ในสัมปรายภพ ที่ให้ทั้งชีวิตและโอกาสทางการศึกษา และบูรพาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรมสั่งสอน แนะนำแนวทางจนสามารถสำเร็จบรรลุผล ก่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาต่อไป

ณัฐตะวัน ถิ่นประสงค์

กรกฎาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	น
สารบัญตาราง.....	น
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. แนวคิด/ทฤษฎีการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้.....	9
1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	9
1.2 ด้านบทบาทของสถานศึกษา	13
1.3 ด้านการจัดการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม.....	14
2. แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ประถมศึกษา พุทธศักราช 2541	33
2.1 การจัดสภาพต่างๆด้านกายภาพ.....	36
2.2 การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ.....	37
2.3 การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน.....	37
2.4 การให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งเรียนรู้.....	37
2.5 การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนละชุมชน.....	38
2.6 ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3.1 งานวิจัยภายในประเทศ.....	39
3.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	43
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	47
ตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย.....	47
ตอนที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	47
ตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย.....	50
แผนแบบการวิจัย.....	52
ประชากร.....	52
กลุ่มตัวอย่าง.....	52
ตัวแปรที่ศึกษา.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	55
4 ผลการศึกษา.....	57
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	57
ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของ	
สถานศึกษาขนาดเล็ก.....	59
ตอนที่ 3 การจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน พุทธศักราช 2541.....	68
ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียน	
และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการอบรม	
เชิงปฏิบัติการการจัดการความรู้.....	75
5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการศึกษา.....	75
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	78
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	78
ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	85

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์และแบบสัมภาษณ์.....	86
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	94
ภาคผนวก ค บันทึกเชิญวิทยากร.....	96
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	98
ภาคผนวก จ บันทึกขอส่งหลักฐานการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	100
ภาคผนวก ฉ บันทึกข้อความเรียนเชิญเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ.....	102
ภาคผนวก ช บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างคณะครุศาสตร์กับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	104
ภาคผนวก ซ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	111
ภาคผนวก ฌ รูปถ่ายประกอบการดำเนินการวิจัย.....	118
ประวัติผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	57
2 แสดงอายุของผู้ตอบแบบประเมิน.....	58
3 แสดงการศึกษาของผู้ตอบแบบประเมิน.....	58
4 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน.....	58
5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน.....	59
6 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านบทบาทของสถานศึกษา.....	62
7 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านการจัดการอนุรักษ์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้.....	65
8 แสดงผลการวิเคราะห์หา $\bar{X}$ การจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน พุทธศักราช 2541.....	68
9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดมุมประสบการณ์	69
10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน.....	71
11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล.....	72
12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านจัดระบบนิเวศวิทยา.....	73
13 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนในโรงเรียน.....	74

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	51
3	แสดงแผนผังของแผนแบบการวิจัย.....	52
4	แสดงรูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารการจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 56 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้รับประโยชน์ จากสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีพ อยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ การดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้เว้นแต่จะได้รับการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมรวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบ ด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ มาตรา 79 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ (ปกรณ์ ปาลวงษ์พานิช : 2554) และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดการสะสมพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน (กระทรวงศึกษาธิการ , 2541: 22)

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่ทุกคนควรจะสนใจและตระหนักถึงความสำคัญ เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบทั้งระดับโลก ระดับประเทศ ระดับกลุ่มชนและระดับบุคคล โดยมนุษย์เป็นผู้ที่ทำลายสิ่งแวดล้อมเสียเอง ซึ่งทำให้เกิดสภาวะวิกฤตไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยได้สูญเสียทรัพยากร ธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ไปมากที่สุด เพื่อให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ดังนั้น การปลูกจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน อันเป็นพืชพันธุ์ใหม่ของแผ่นดินซึ่งโรงเรียนเป็นองค์กรสำคัญในการปลูกจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนเนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กจะต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ไม่ต่ำกว่าวันละ 6-7 ชั่วโมง เป็นเวลา 7-12 ปี สิ่งที่พบเห็นในโรงเรียนในระยะยาววัย จะสั่งสมเป็นประสบการณ์เพื่อให้เด็กเกิด ทัศนคติและโลกทัศน์ตลอดชีวิตของเด็กต่อไป กล่าวคือ โรงเรียนจะต้องเป็นองค์กรที่จัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนและชุมชน

ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กต้องมุ่งพัฒนาให้มีการเจริญเติบโตทุกด้าน มีพลังความคิด มีจิตใจเข้มแข็ง และมีพฤติกรรมที่สะสมความดีงาม โดยเฉพาะเด็กประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตด้านสมองสูงสุดกว่าวัยอื่น ๆ และควรมีการพัฒนาสมองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการศึกษา

ระดับประถมศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธีและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางสมอง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การกระตุ้นประสบการณ์ และการปฏิสัมพันธ์ทางบวก ส่งผลให้สมองเรียนรู้ได้ถึงขีดสุดของศักยภาพและเสริมพลังจิตใจให้เข้มแข็ง เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 1) การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐที่จะต้องให้การศึกษามีคุณภาพแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรม (ลีปพนนท์ เกตุทัต, 2539 : 18) การจัดการศึกษาในระดับนี้จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการบริหาร โดยกลุ่มสถานศึกษาและชุมชนเพื่อให้ชุมชนหรือองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนและการกำหนดจุดหมายของการจัดการศึกษาและจัดทำหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรท้องถิ่น การกำกับ การควบคุมดูแล ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพ และการสนับสนุนทรัพยากรทั้งในด้านภูมิปัญญา องค์ความรู้และการเงิน เพื่อให้การศึกษาของเด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างมีความสุข การมีมาตรฐานยังนำไปสู่การปฏิบัติการศึกษาในบริบทอื่น ๆ เพื่อที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ดังเช่น แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องนำมาจัดสรร โดยเน้นที่เป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การทดสอบต้องนำมาใช้เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการสังสมความรู้ต่าง ๆ มากพอสมควร สามารถประเมินกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนำมาใช้ในการหาคำตอบในการทดสอบนั้นได้ (นาตยา ปิณฑนานนท์, 2545 : 2) เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนเช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อย ความเป็นกันเองระหว่างนักเรียนกับครู หรือนักเรียนกับนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ บรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมากถ้าบรรยากาศในชั้นเรียนดี จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ ดังนั้นครูจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อช่วยนักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 5)

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมจะช่วยสร้างบรรยากาศในด้านการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนและครูผู้สอนเป็นอย่างมาก จึงควรที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญยิ่ง (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2534) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการพร้อมเพื่อการใช้งานได้สะดวกเพียงพอกับความต้องการ และรองรับการเพิ่มของจำนวนนักเรียน ตลอดจนมองถึงการขยายตัวของชุมชนในอนาคตด้วย ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพิจารณาถึงแนวโน้มหลาย ๆ ด้าน เช่น แนวโน้มด้านนโยบายความเจริญของบ้านเมือง สภาพความต้องการของสังคมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อ

ผู้บริหารจะได้นำแนวโน้มทั้งหลายมาปรับปรุงให้เข้ากับแนวทางการบริหารสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องหรือพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาสืบไป โรงเรียนในฐานะเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ เป็นที่พึ่งของชุมชนจะต้องปรับปรุงทุกวิถีทางเพื่อให้เจริญรุดหน้าทันกับวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงการดำเนินงานตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมนั้น ปรากฏในมาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 มาตรฐานที่ 7 การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

เรื่องสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของนักเรียน ถ้าการจัดสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว ก็จะช่วยเสริมสุขภาพทางกายและจิตใจช่วยให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่น่าอยู่ และที่สำคัญคือเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กที่จะได้นำไปเป็นแบบอย่างในชีวิตประจำวัน แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี ก็อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายหรือไม่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็ก และการที่นักเรียนได้เรียนรู้ไป ฉะนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ถูกสุขลักษณะ จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องจัดให้มีขึ้นและดำรงรักษาไว้ให้อยู่ในสภาพดีตลอดไป และสภาพแวดล้อมที่ดีนั้น ย่อมมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย กล่าวคือ มีการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้นกว่าปกติ การจัดบรรยากาศที่ประทับใจให้เด็กเกิดความรู้สึกและซาบซึ้ง การจัดสิ่งแวดล้อมที่สะอาด สวยงาม การแทรกคุณธรรมในกิจกรรมต่าง ๆ วิธีสอนโดยอ้อมที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา เป็นวิธีการที่ถูกต้องในการปลูกฝังให้นักเรียนมีระเบียบวินัย รับผิดชอบรู้หน้าที่ เสียสละ ซื่อสัตย์และเข้าใจแก่นแท้ของธรรมชาติ โรงเรียนนับว่าเป็นสังคมย่อยๆ สังคมหนึ่ง เด็กนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในช่วงแรกของชีวิต ทำให้โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านแห่งที่สองของนักเรียนและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า โรงเรียนเป็นสถานที่อบรมบ่มนิสัยนักเรียน ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีการส่งเสริม

การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในบัญญัติ 10 ประการ ตามนโยบายปฏิรูปโรงเรียน เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนความว่า “บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักสามัคคี รวมทั้งการจัดการให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่สวน ไร่ผลไม้ แนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกในการที่จะพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารควรมีเวลาอยู่ประจำสถานศึกษา เพื่อดูแลการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักสามัคคี รวมทั้งการจัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่ผลไม้

3. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนมีสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

4. มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน โดยจัดซื้อในท้องตลาดที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. มีบุคลากร ครูผู้สอนครบตามเกณฑ์ หากขาดแคลนครูให้ครูที่เกษียณอายุ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอนและหรือให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

6. องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ หรือด้านการบริหาร เช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพ การเกษตร การก่อสร้าง การไฟฟ้า เป็นต้น

7. มีการเก็บค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบครัน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับเด็กยากจน และจ่ายค่าตอบแทน ให้นักเรียนในการพัฒนาหรือฝึกปฏิบัติ ฝึกอาชีพที่เกิดรายได้และเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

8. มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พัก

9. ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ปัญหาหนี้สินของครู

10. มีการวัดและประเมินผลทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิต คือ คุณภาพของนักเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

11. เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่น และผู้ปกครองทุกระดับทุกประเภทยอมรับว่าเป็นโรงเรียน (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2534)

จากความสำคัญและปัญหาของการจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน กลุ่มพื้นฐานทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีนโยบายในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาในแต่ละรายวิชาให้สูงขึ้น ซึ่งหลักการดังกล่าว ได้มีความสอดคล้องกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของกลุ่มพื้นฐานทางการศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายในรายวิชานั้นให้ตระหนักถึงการใช้ แนวคิดทฤษฎีหลักการบริหารจัดการตามกระบวนการทัศน์ใหม่ ภาวะผู้นำทางการศึกษา

การคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร มนุษยสัมพันธ์ในองค์กร การติดต่อสื่อสารในองค์กร การทำงานเป็นทีม การเสริมทักษะบูรณาการและทักษะการคิดวิเคราะห์ การจัดทำโครงการทางวิชาการ การจัดทำโครงการฝึกอบรม การจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนา การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน และสามารถนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ การบริหารจัดการชั้นเรียน เทคนิคการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน และจัดทำโครงการส่งเสริม และพัฒนา สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามกรอบมาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 มาตรฐานที่ 7 การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ 6 เรื่อง ได้แก่ 1. การจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน 2. การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ 3. การจัดที่ให้นักเรียน นำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน 4. การให้นักเรียน ได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และ แหล่งข้อมูล 5.การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชนและ 6.ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของ ผู้บริหาร ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะสภาพปัญหาและความต้องการ 3 ด้าน คือ 1.ด้านการจัดการเรียนการสอน 2. ด้านการให้บริการ 3. ด้านการจัดการอนุรักษ์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และ มาตรฐานโรงเรียนด้านการบริหารการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยนำกรอบแนวความคิดตามมาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 มาตรฐานที่ 7 การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ 6 เรื่อง ได้แก่ 1.การจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม

บรรยากาศ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน 2.การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ 3.การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน 4. การให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล 5. การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชน และ 6. ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนมา เป็นตัวแปรในการวิจัย โดยจำแนกออกเป็น 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

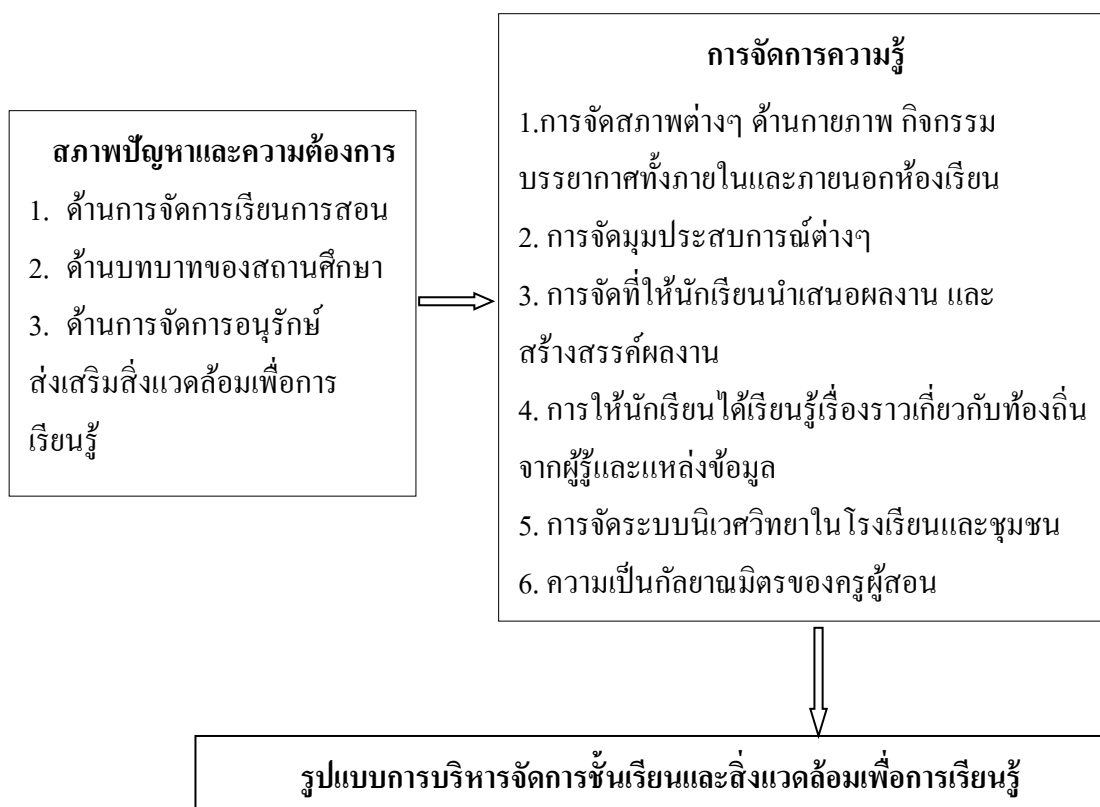
กิจกรรมที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ จะเป็นการศึกษาในประเด็นตามแนวทางการประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการให้บริการ และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาทิเช่น การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม และแหล่งเรียนรู้ ที่สร้างขึ้น การวางแผนกระบวนการจัดการ กระบวนการติดตามประเมินผล และการนำไปใช้ เป็นต้น

กิจกรรมที่ 2 การเสริมสร้างความรู้เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม จะเป็นการอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู นักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เรื่องการบริหารจัดการความรู้ ได้แก่ 1.การจัดสภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรมบรรยากาศ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน 2.การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ 3. การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน 4. การให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล 5.การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชนและ 6.ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน

กิจกรรมที่ 3 การศึกษารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการ โดยบูรณาการกับรายวิชา การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ จะเป็นการประชุมระดมความคิดเห็นสรุปประเด็นสำคัญ จากการอบรมโครงการฯ ในกิจกรรมที่ 2 เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการความรู้เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่สอง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่กำลังศึกษารายวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ รหัส วิชา EDAD 101 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ จำนวน 163 คน

เพื่อเป็นการสรุปประเด็น แนวคิด ทฤษฎี และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังที่ปรากฏอยู่ในแผนภูมิที่ 1

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการบริหารจัดการ หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน โดยมีแนวทางหรือกระบวนการในการดำเนินการตามทิศทางที่กำหนดในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร จนทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าผลผลิตของการบริการจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่พึงปรารถนา

การจัดการชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน การสร้างวินัยในชั้นเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้สามารถกระตุ้นพร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (2535 : 1) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสถานศึกษาที่ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการทำข้อตกลงความร่วมมือ จำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านอมก 2) โรงเรียนท่าอินุญ 3) โรงเรียนบ้านท่ากกแก 4) โรงเรียนบ้านป่าเลา 5) โรงเรียนบ้านคลองบง 6) โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านไทรงาม) 7) โรงเรียนบ้านร่องกะถิน 8) โรงเรียนบ้านปากห้วยด่าน 9) โรงเรียนบ้านยางกุด 10) โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำร้อน 11) โรงเรียนบ้านหลุง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน และกรอบมาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 มาตรฐานที่ 7 โดยจัดเนื้อหาสาระประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
 - 1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 1.2 ด้านบทบาทของสถานศึกษา
 - 1.3 ด้านการจัดการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม
2. มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2541
 - 2.1 การจัดสภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
 - 2.2 การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ
 - 2.3 การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน
 - 2.4 การให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล
 - 2.5 การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชน
 - 2.6 ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนนั้นมีความหมายมากขึ้น บรรยากาศที่ดีจะช่วยส่งเสริมความสนใจและตั้งใจเรียนทำให้สุขภาพจิตดี เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการทำกิจกรรมให้สำเร็จด้วยดี ในการจัดการเรียนการสอนครูต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการเรียนรู้คือ ความต้องการของผู้เรียน สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความสนใจการตอบสนอง และการได้รับรางวัล นั่นคือต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก ให้นักเรียนเป็นตัวเอกในการเรียน มีครูเป็นผู้ช่วยสร้างบรรยากาศในขณะที่เรียนให้สนุกให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องง่ายทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

การจัดการเรียนการสอนจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดและดำเนินการเรียนการสอนจะดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพก็ด้วยการวางแผนการบริหารงานด้วยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะ

ครูอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535:183.)การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูนำเอาหลักสูตรไปใช้ โดยแปลงหลักสูตรให้เป็นการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นไปตามจุดหมายและหลักการที่วางไว้ในหลักสูตร การสอนจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งในอันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเทคนิค บรรยากาศ และองค์ประกอบทั้งหลายทั้งหลายที่มาช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ที่สุด การสอนของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ได้มีคุณสมบัติและทัศนคติตามที่ผู้สร้างหลักสูตรมุ่งหวังไว้

ความหมายของการเรียนการสอน

งานการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่ต้องการ เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับเด็กได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนร่วมกันปฏิบัติ แยกเป็นสองส่วน คือ การเรียนเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทำการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูทำ ในทางปฏิบัติแล้วกิจกรรมทั้งสองอย่างได้ทำไปพร้อม ๆ กันจึงเรียกรวมกันว่า การเรียนการสอน(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530,1.)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (การพิมพ์, 2537, 88.) กล่าวว่า งานการเรียนการสอนเป็นกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ หรือแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดตารางเรียน การจัดห้องสมุดและการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับความต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530:1.) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนคือ ความพยายามของคนๆ หนึ่งหรือหลายคนที่จะจัดกิจกรรมในรูปต่างๆ เพื่อให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเกิดเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ต่างๆ ไปใช้แก้ปัญหาชีวิตและปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและดำรงตนอยู่ได้อย่างมีความสุข หลักการสอนที่สำคัญคือ สอนให้เรียนโดยการทดลอง ค้นคว้าแก้ปัญหาด้วยตนเองและสอนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อชีวิตของผู้เรียนโดยสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนเป็นภาระที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนหรือกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหมดที่จัดให้มีขึ้นในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดเตรียมและอำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและเรียบร้อยและสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของการศึกษา

ขอบข่ายของงานการเรียนการสอน

ขอบข่ายของงานการเรียนการสอน(ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535:138.)มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน (syllabus) หลักสูตร ได้แก่ กำหนดรายวิชาเอาไว้จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือของฝ่ายวิชาการ และครูอาจารย์ในการจัดทำประมวลการสอนเป็นรายวิชา ซึ่งในบางสถานศึกษาจะเรียกประมวลการสอนว่าโครงการสอน การจัดทำประมวลการสอนจะเริ่มจากการวางแผนระยะสั้นเป็นสัปดาห์ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา
2. การจัดทำแผนการเรียน สถานศึกษาต้องจัดทำแผนการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามถนัด ตามความสนใจและความสามารถแผนการเรียนนี้ เป็นการกำหนดรายวิชาให้เรียนมีวิชาบังคับวิชาเลือกเสรีอย่างมีจุดหมาย การจัดทำแผนการเรียนนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนครูอาจารย์ ในสถานศึกษานั้น
3. การจัดตารางสอน หมายถึง ตารางกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในหนึ่งสัปดาห์ โดยกำหนดกิจกรรมต่างให้สัมพันธ์กับเวลา และพัฒนาการของเด็ก
4. การจัดชั้นเรียน เป็นการจัดแบ่งนักเรียนเข้าชั้นเรียนโดยอาจแบ่งได้หลายวิธีการ ได้แก่ การจัดกลุ่มตามความรู้ ความสามารถของนักเรียน การจัดแบ่งตามรายชื่อ จัดตามวิชาที่เป็นความสามารถพิเศษที่นักเรียน ได้ลงทะเบียนและจัดแบบผสมผสาน
5. การจัดครูอาจารย์เข้าสอน เป็นการจัดครูเป็นทั้งพี่เลี้ยงและ ผู้คอยแนะแนวทางที่ถูกที่ควรให้แก่เด็ก ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และเป็นนักปกครองที่ดี สิ่งที่ควรคำนึงในการจัดคือ ภาระงานของครูที่สถานศึกษามอบหมายให้รับผิดชอบ เช่น งานธุรการงานเป็นกรรมการเฉพาะกิจและงานอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาจัดแบ่งงานให้สมดุลกัน
6. การสอน ซ้อมเสริม หมายถึง การสอนกรณีพิเศษที่นอกเหนือจากการสอนตามแบบแผนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน มี 4 ลักษณะ คือ การสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว และการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ฉลาดหรือเรียนรู้ได้เร็ว
7. การเลือกตำราเรียน หมายถึง การเลือกตำราเรียนหรือแบบเรียนสำหรับใช้เป็นอุปกรณ์การสอนทั้งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ และหนังสืออ่านประกอบ
8. จัดทำคู่มือครูในงานวิชาการเป็นเครื่องมือช่วยครูอาจารย์ที่จะได้แนวทางการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
9. การจัดทำคู่มือนักเรียน นักศึกษา เป็นการจัดทำเอกสารเพื่อแจกนักเรียน นักศึกษาเป็นแนวทางให้นักเรียนได้เข้าใจถึงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา
10. การจัดห้องศูนย์ควบคุม การเรียนการสอนทางวิชาการ เป็นการจัดห้องที่เน้นศูนย์กลางเกี่ยวกับข่าวสารและสารสนเทศของงานวิชาการในสถานศึกษาโดยเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอน

การวางแผนการเรียนการสอนอย่างมีระบบ

การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบวัตถุประสงค์เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างถูกต้อง สะดวกรวดเร็ว และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2533 : 34-38.) มีกล่าวว่าการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน 7 ประการดังนี้ 1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน 2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 3. การเลือกวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดหมายด้านความรู้และรายละเอียด จุดหมายด้านเจตคติ ความซาบซึ้ง และจุดมุ่งหมายด้านทักษะและการปฏิบัติงาน 4. การกำหนดบทบาทความรับผิดชอบ และกิจกรรมสำหรับบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 5. การคำนึงถึงวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงความ สามารถทางสติปัญญาและพื้นความรู้เดิมของนักเรียน จำนวนและความหลากหลายของจุดหมายของการเรียนที่จะให้สัมฤทธิ์ผล ความเหมาะสมที่เกี่ยวกับประเภทของสื่อหรือกิจกรรมการผลิตสื่อ โดยเฉพาะประสบการณ์การเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่เดิม 6.การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนดำเนินไปด้วยราบรื่นได้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการวางแผนที่ดี การทำงานเป็นทีม การจัดองค์การและสนับสนุนทางการเงิน และ 7. ประเมินผลและการปรับปรุงแผนเป็นกระบวนการที่ใช้อยู่อย่างต่อเนื่องในวิธีการจัดระบบการศึกษา เมื่อการเรียนการสอนได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว การประเมินผลก็เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

แนวดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (2534 : 8.) ได้กำหนดแนวดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรดังต่อไปนี้ 1. จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม 2. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตของผู้เรียนและให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ 3. จัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด 4. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ และกระบวนการกลุ่ม 5. จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด และเน้นให้เกิดความคิดรวบยอด ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ 6. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 7. ให้สอดคล้องการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ 8. ในการเสริมสร้างค่านิยม ระบุไว้ในจุดหมายต้องปลูกค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน

ชื่อสัตย์ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย และ 9. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปฏิบัติจริงของผู้เรียน

1.2 ด้านบทบาทของสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

การส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายของโรงเรียนและชุมชน ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่อื่นๆ และผู้นำชุมชนร่วมกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาบรรลุสำเร็จ การที่ผู้บริหารสามารถทำหน้าที่ตามบทบาทดังกล่าวได้ จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของชุมชนหรือท้องถิ่น อย่างชัดเจนก่อนเพราะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ แนวคิดและวัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมศึกษาช่วยให้โรงเรียนกำหนดภารกิจสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ซึ่งกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 19) ได้กล่าวถึงภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน และหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา
2. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษา
3. สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนขวัญและกำลังใจ
4. เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาแก่ครู
5. กระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอในด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา
6. ติดตามประเมินผล การดำเนินการสิ่งแวดล้อมศึกษาภายในโรงเรียน
7. การจัดโอกาสให้แก่ครูและน่านักเรียนได้พบปะกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือกลุ่มผู้สนใจต่างๆ ในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และร่วมกันสนับสนุนนักเรียนในการช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

วราพร ศรีสุพรรณ (2539 : 81) ได้กล่าวถึงการกำหนดแนวทางการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา คือ

1. ผู้บริหาร โรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกในการที่จะพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมผู้บริหารควรมีเวลาอยู่ประจำสถานศึกษาเพื่อดูแลการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
2. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

และปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักสามัคคี รวมทั้งการจัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่ผลไม้

3. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการตลอดจนมีสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

4. มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันโดยจัดซื้อในท้องถิ่นที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. มีบุคลากร ครูผู้สอนครบตามเกณฑ์ หากขาดแคลนครูให้ครูที่เกษียณอายุหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นตลาดจนผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอนหรือให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

6. องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการหรือด้านการบริหารเช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพการเกษตร การก่อสร้าง การไฟฟ้า เป็นต้น

7. มีการเก็บค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบครัน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับเด็กยากจน และจ่ายค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนาหรือฝึกปฏิบัติฝึกอาชีพที่เกิดรายได้และเป็นประโยชน์แก่ โรงเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

8. มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษาการจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พักค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ปัญหาหนี้สินของครู

9. มีการวัดและประเมินผลทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิตคือคุณภาพของนักเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

10. เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองทุกระดับยอมรับว่าเป็นโรงเรียน

1.3 ด้านการจัดการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม

แนวความคิดเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม (กนก จันทร์ทอง, 2538: 49) เป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจไปกับการพัฒนาเสมอ โดยใช้หลักความจริงที่ว่าพัฒนาจะต้องต่อเนื่อง และยั่งยืนจะต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสนับสนุนอยู่เสมอ หากปัจจัยเหล่านี้เสื่อมโทรมก็จะเกิดผลกระทบต่อพัฒนา จึงมีแนวความคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยการจัดใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพสำหรับสนองความต้องการของมนุษย์ได้ยาวนานที่สุด นอกจากนี้การประเมินสภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ยังมีประโยชน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพสำหรับการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี นักวางแผนจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ สาขาร่วมกันให้ความเห็น

ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม

การจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กนก จันทรทอง (2538: 100) การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้การกระทำของมนุษย์ในการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสภาวะแวดล้อมทางกายภาพของมนุษย์เอง อันได้แก่ คุณภาพของอากาศ น้ำ และองค์ประกอบอื่น ๆ ของโลกการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการกระจายทรัพยากรที่สำคัญ ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อสนองความพอใจในการนำสิ่งแวดล้อมไปใช้อย่างเหมาะสมในการเป็นปัจจัยหลักและปัจจัยรองในอนาคต

การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การพิจารณาตรวจสอบทรัพยากรในพื้นที่อย่างดี แล้วตัดสินใจว่าจะทำอะไรที่เราต้องการ โดยมีให้เกิดอันตรายมากจนทำให้สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่ต้องเสียไปจากความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์
2. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดี และเหมาะสม
3. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ต้องมีผลกระทบต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมน้อย

ที่สุด

4. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ต้องยึดหลักการอนุรักษ์เสมอ

เกษม จันทรแก้ว (2540 : 472 - 473) ได้ทำการศึกษาคำนิยามและความหมายของคำว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม ของ Dassmann (1976, 1980), Chunkao (1981), Gopal (1977), Watt (1973) และ Moran et al. (1980) และได้สรุปความหมายตามทรรศนะของนักวิชาการต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้ว่า

การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นอันหนึ่งอันใดจากข้อความต่อไปนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นคำที่เหมือนกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ต่างกันที่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น เป็นเหมือนทฤษฎีและหลักการไม่ได้มีแผนงานปฏิบัติ ส่วนคำว่าจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นคำที่มีความหมายเชิงปฏิบัติได้

2. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการ ซึ่งหมายถึง ต้องมีกลไกสิ่งแวดล้อมควบคุมและมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีแบบแผน กล่าวคือต้องมีจุดเริ่มต้นและลงท้ายที่มีกลไกควบคุม ด้วยเหตุดังนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมจึงสามารถยอมรับได้ในทางปฏิบัติและเป็นไปตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ทุกประการ

3. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อมซึ่งการกำหนดแผนงานนี้จะต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และ โครงการหรือแผนปฏิบัติ (action plan) ที่มีขั้นตอนและกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปได้

4. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมภายในระบบสิ่งแวดล้อมต้องยึดหลักและวิธีการอนุรักษ์วิทยาซึ่งผู้ใช้ต้องตระหนักกว่าต้องมีทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมสำหรับมวลมนุษยชาติตลอดไป ทั้งปริมาณที่เพียงพอ คุณภาพเป็นไปตามความต้องการและเวลาที่ต้องการมีให้ได้นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องไม่ให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ยอมให้เกิดให้น้อยที่สุดหรือเกิดได้ตามความสามารถของธรรมชาติที่จะช่วยตัวเองได้เท่านั้น ถ้าเกินกว่านี้แล้วก็จะเกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขึ้นแผนการปฏิบัติ หรือคือหาวิธีการอนุรักษ์มาประยุกต์ใช้ กล่าวคือ มีแผนการใช้และดำเนินการต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างที่กำหนดไว้อย่างมีขั้นตอนและมีกลไกควบคุม

5. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางหนึ่งของนิเวศพัฒนาปฏิบัติ หรือพัฒนาแบบยั่งยืน กล่าวคือ การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรได้ แต่ต้องไม่ให้คุณค่าทางนิเวศวิทยาสูญเสียไป หมายถึงว่า การนำทรัพยากรมาใช้นั้นต้องอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติ จะช่วยธรรมชาติให้ฟื้นฟูตัวเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเกินความสามารถของธรรมชาติแล้ว ปัญหาของเสียมีมากเกินไป จนกลายเป็นมลพิษสิ่งแวดล้อมก็จะมีมากตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นทั้งหลักการและแผนปฏิบัติให้ผู้บริหารใช้ดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการและดำเนินโครงการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมมีกลไกที่กำกับกระบวนการ และแผนงานการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม นักบริหารสามารถจะทราบแนวความคิดและแนวดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนดังกล่าวก่อน จึงนำไปตัดสินใจได้

เกษม จันทรแก้ว (2541 : 13) ได้ให้ความหมาย ของคำว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง กระบวนการจัดรูปแบบที่มีขนาดและทิศทางการใช้ แก๊ส ปรับปรุงซ่อมแซม บำบัด ทำลาย และควบคุมทรัพยากรในระบบสิ่งแวดล้อมให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

Winslow และ Gubby (1976) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง การพิจารณาตรวจสอบทรัพยากรในพื้นที่อย่างดี แล้วตัดสินใจว่าจะทำอะไรที่ต้องการ โดยมีให้เกิดอันตรายมากจนทำให้สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยมีเหลืออยู่น้อยชนิดต้องเสียไป

Jolly (1978) กล่าวว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ กระบวนการดำเนินการตามความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มีส่วนให้ประโยชน์ตามความต้องการของมนุษย์ขั้นต่ำหรือมากกว่าในอนาคต

ความหมายของสิ่งแวดล้อม

คำว่า “สิ่งแวดล้อม” มีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “environment” ได้มีผู้ให้ความหมายพอสรุปได้ดังนี้

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (2536: 102-103.) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ไว้ว่า "สิ่งแวดล้อม" หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (2535 : 1) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

สุเทพ ชีรสาสตร์. (2542 : 1-1) หมายถึง สิ่งต่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น นับตั้งแต่คน สัตว์ ดิน น้ำ ต้นไม้ ภูเขา ตลอดจนอาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ รวมถึงขนบธรรมเนียมด้วย

วิลกูส (Willgoose อ้างถึงใน บุญจง, 2539 : 160) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ในขณะที่นิเวศวิทยา (ecology) หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สุพรรณ มีเทศก์ (2539 : 48) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราอาจเป็นสิ่งมีชีวิต ไม่มีชีวิต เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือ มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมมีประโยชน์ หรือไม่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ก็ได้

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2540 : 8) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่าหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม (จับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกันเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากสิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

ราตรี ภารา (2540 : 9) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม (environment) เป็นรากศัพท์เคมีจากภาษาฝรั่งเศส โดย environ แปลว่า “around” ฉะนั้น environment จึงหมายถึง totality of man’s surroundings ในภาษาไทยหมายถึง ทุกสิ่ง ทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึง “สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา”

เกษม จันทรแก้ว (2541 : 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม ว่าหมายถึง สรรพสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ มนุษย์สร้างขึ้นให้ประโยชน์และโทษ เห็นและไม่เห็นด้วยตาเปล่า เป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่งเป็นพิษ และไม่เป็นพิษ

สุพรรณ มีเทศก์ (2538: 48.) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา อาจเป็นสิ่งมีชีวิต ไม่มีชีวิต เกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมมีประโยชน์ หรือไม่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ก็ได้

โนบิล และดูดี (Nobile and Dudy.1972:154.) กล่าวว่า "สิ่งแวดล้อมเป็นผลรวมของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบด้าน สภาพการณ์หรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลซึ่งจะมีผลต่อการคงอยู่หรือการพัฒนาของมนุษย์หรือธรรมชาติ"

กู๊ด (Good.1959:214.)ให้ความหมายว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง "วัตถุทุกชนิดและสถานการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคล"

สารานุกรมอเมริกัน (1975 : 480.) สิ่งแวดล้อม หมายถึง "สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพืช สัตว์ และมนุษย์ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนระหว่างสสารและพลังงานกับสิ่งแวดล้อม โครงสร้างและกิจกรรมของสิ่งมีชีวิตเป็นผลมาจากการกระทำร่วมกันระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ อาหาร แสงแดด น้ำ ความร้อน เป็นต้น"

ตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษของเว็บสเตอร์ (Webster.1976:760.)ได้ให้ความหมายว่า สิ่งแวดล้อมคือ "สภาพการณ์รอบด้าน อิทธิพลหรืออำนาจต่าง ๆ ซึ่งจะมีอิทธิพล หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศอันซับซ้อนทั้งหมด การปรับตัว ปัจจัยทางชีวภาพอันจะมีผลต่อการดำรงชีวิตอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตหรือระบบนิเวศน์ต่าง ๆ" หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึง "ผลรวมของภาวะทางสังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง เผ่าพันธุ์ กฎหมาย ภาษา เชื้อชาติ เศรษฐกิจและการรวมกลุ่มทางการเมือง"

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ(2524 : ม.ป.ท.)ได้ให้นิยามไว้ว่าสิ่งแวดล้อมคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกันเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549: 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545: 54-55) ได้ให้ ความหมายสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สภาพสภาวะ หรือสิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่ มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ หรือเป็นนามธรรมที่ไม่ สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ ของผู้เรียน และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้องหรือ ได้รับอิทธิพลจาก

สภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ที่เหมาะสมกับวัยและระดับ ของผู้เรียนจะเป็นสิ่ง ที่พึงพอใจในการเรียนทำให้เกิดสมาธิและปัญญา

ปฏิคม พงษ์ ประเสริฐ.(2550: 19)ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนหมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุ อุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย

สุพล อนามัย(2549: 29) ได้ให้ความหมายของการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่า องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุ อุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้และไม่มีมลภาวะ

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบ ต่างๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุ อุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่ จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ กำหนด

อำนาจ เจริญศิลป์ (2543:380) กล่าวถึงประเภทของสิ่งแวดล้อมไว้สองลักษณะ คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural Environment) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ เป็นต้น บางชนิดอาจใช้เวลาเป็นชั่วโมง หรือวัน หรือเดือน หรือเป็นสิบๆ ร้อยๆ ปี จึงจะเกิดเป็นเช่นนั้นๆได้ แบ่งเป็นสองชนิด ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Biotic Environment) ได้แก่ สัตว์ พืช มนุษย์ สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Environment) ได้แก่ อากาศ ดิน ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ พลังงาน ฯลฯ

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-Made Environment) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งโดยตั้งใจ และไม่ได้ตั้งใจ บางอย่างก็สามารถมองเห็นได้ เช่น ตึก บ้าน ถนน บางอย่างก็ไม่สามารถมองเห็น เช่น กฎหมาย วัฒนธรรม แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Physical Environment) เช่น บ้าน ถนน เสื้อผ้า สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ การเมือง กฎเกณฑ์ต่างๆ

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมใน โรงเรียนจะมีความสมบูรณ์ที่สุดและยุติการเจริญเมื่ออายุ 17-18 ปี และมีแนวโน้มจะขยายเวลาออกไปอีก ถ้าสมองได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะถ้าเป็นบุคคลที่ได้เรียนรู้ ในโรงเรียนหรือได้รับการศึกษาสูงๆ ขึ้นจะทำให้ ไอ.คิว เพิ่มขึ้นจากผลการศึกษาดังกล่าวนี ทำให้นักการ

ศึกษาต้องมาให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับการเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความอยากรู้อยากเห็น และการค้นพบของนักเรียนสถานะเช่นนี้จะทำให้การเจริญเติบโตทางสมองดำเนินอยู่ต่อไป

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมคือ สิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมการที่มนุษย์อาศัยในสภาพแวดล้อม นักจิตวิทยาเชื่อว่าแวดล้อมมีหน้าที่เร้า ให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ซึ่งในทางจิตวิทยาจัดแบ่งสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สิ่งซึ่งอยู่นอกกายมนุษย์ เช่น วัตถุ สิ่งของ คนและสัตว์ เป็นต้น รวมไปถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมซึ่งไม่มีตัวตน ได้แก่ ขนบธรรมเนียมเพณี ถ้าสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เราเรียกว่า สิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)

2. สิ่งแวดล้อมภายใน ได้แก่ การกระทำของอวัยวะต่างๆภายในของมนุษย์เอง เช่น ความหิวกระหายถ้าสิ่งแวดล้อมภายในเหล่านี้เร้าให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เราเรียกสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus)

กรมสามัญศึกษา (2552 : 9) ได้กำหนดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 3 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุทั้งหลาย เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ

2. สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศทางการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ และประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศแห่งความกลัวและหวาดผวา วิตก ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “อยากมาโรงเรียน” การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าวได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน และดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่มช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจำ ทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจและตระหนักในคุณค่าของตนเอง

3. สิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใดๆ ภายในโรงเรียนให้มีการปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันของบุคลากร ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ลักษณะการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่วิธีการกำหนดนโยบาย มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหามากำหนดเป็นนโยบาย ในการแก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียน การมอบหมายงานของโรงเรียน การมอบหมายงานและการติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถามไถ่ ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ขกย่อง ชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการไว้หลายรูปแบบ การจัดบรรยากาศทั้งทางกายภาพ วิชาการ และการบริหารจัดการ ต่างก็เอื้อซึ่งกันและกัน ซึ่งโรงเรียนควรตระหนักและสร้างเสริมให้เกิดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนเป็นวิมานที่น่าอยู่ น่าเรียนแล้ว ทุกคนจะอยู่อย่างมีความสุข

อรุณชัย กัณทกา (2548: 21) ได้สรุปแนวคิดและหลักความสำคัญที่ได้กล่าวถึงในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในองค์กรโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องเสริมสร้างผู้เรียนได้รับโอกาสอันพึงที่จะควรได้รับในการพัฒนาศักยภาพตามวัย การพัฒนาองค์กร หรือโรงเรียน สิ่งหนึ่งที่มีการกล่าวถึงและให้ความสำคัญอย่างมากคือการจัดสภาพแวดล้อมในทุกๆ ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึง ส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจและเกิดความสุข ความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ ตรงกันข้าม โรงเรียนที่ขาดการเอาใจใส่ในด้านสภาพแวดล้อมหรือไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีบรรยากาศที่น่าเบื่อ ขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตร และขาดศรัทธาต่อโรงเรียน ทำให้ส่วนประกอบของ คำว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ขาดความสมบูรณ์ตามมาในที่สุด ในขณะเดียวกัน

ประเวศ วะสี (2542: 9) ได้กล่าวถึง ระบบการจัดการศึกษาทั่วโลกว่า จะใช้วิชาเป็นตัวตั้ง จึงสร้างปัญหามากมาย ฉะนั้นจำเป็นต้องศึกษาโดยใช้ความจริงเป็นตัวตั้ง ซึ่งการศึกษาถึงความจริงมีอยู่ 3 เรื่อง คือ

1. ศึกษาให้ผู้รักตนเอง เข้าใจพื้นฐานความเป็นมนุษย์ ต้องเข้าใจว่าเรา มีวิญญาณรับรู้ได้จากตนเองและภายนอกแล้วนำมาสังเคราะห์ให้สูงขึ้น ปัจจุบันการศึกษาของเราสร้างคนให้พิการทางกายมากขึ้น
2. ศึกษาให้เข้าใจสภาพแวดล้อม ซึ่งมีการเชื่อมโยงและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลามนุษย์ควรศึกษาร่วมไปกับความจริง ไม่แยกจากสิ่งแวดล้อมและสามารถสังเคราะห์ได้ นอกจากจะเข้าใจสิ่งแวดล้อมแล้ว การเรียนก็ไม่น่าเบื่อ เกิดความสนุก
3. ศึกษาให้เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และจัดการศึกษา ให้เกิดความสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน สภาพแวดล้อมนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์มาตลอดเวลา ถ้าศึกษาให้เข้าใจจิตคนจะเกิดในสภาพแวดล้อมนั้น

นิตยา ใจดาบ (2530: 59) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้และการบริหารโรงเรียนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพจะส่งเสริมให้โรงเรียนได้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ตั้งใจได้

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนควรมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ ตลอดเวลา เพราะนักเรียนได้ รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนและช่วยให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและ ประสบผลสำเร็จในการศึกษา

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ เพื่อจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

ราตรี ฤกษ์วงศ์ (2549: 16-17) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนห้องเรียน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านความคิดและแรงงานในการตกแต่งและดูแลรักษา ซึ่งสอดคล้องกับ

พจน์ พจน์พัฒนาพล (2548: 40) กล่าวว่าสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มี หรือดูแลเอาใจใส่ เป็นอันดับแรกๆและเห็นด้วยตาเปล่า คือ

1. โรงอาหาร หรือสถานที่สำหรับประทานอาหาร อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จแก่นักเรียน คือ มีอาหารที่อร่อยประทาน เป็นการเสริมสุขภาพอนามัย และมีการฝึกสุขนิสัยในการกิน ตลอดจนการรักษาความสะอาดที่เกี่ยวกับการเงิน

2. สถานที่เล่นกีฬา หรือสถานที่พักผ่อนในยามว่างเรียน สามารถช่วยนักเรียนให้ได้พักผ่อนหรือเล่นระหว่างพักเรียนเป็นการคลายเครียด ได้ฝึกสุขนิสัยทางกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ ห้องสมุดอาจจะอยู่ในรูปมาตรฐาน หรือในรูป Book Corner หรือรูปใดก็ได้ตามความเหมาะสมห้องสมุดจะเอื้ออำนวยให้นักเรียนคือเสริมสร้างความรู้ สร้างนิสัยรักการอ่านและได้พักผ่อนคลายเครียด

3. ห้องเรียน จากคู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้เสนอการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ได้แก่ การจัดที่นั่ง โต๊ะครู การจัดมุมเสริมความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ นอกจากนี้ พรพจน์ พจน์พัฒนาพล (2548: 41) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดที่นั่งของผู้เรียน จะต้องใช้เดินไปมาหากัน และความคล่องตัวของการเคลื่อนย้ายในการปฏิบัติกิจกรรม การจัดที่นั่งของผู้เรียนอาจแบ่งเป็น 2 ประการใหญ่ๆ คือ

- 1.1 การจัดที่นั่งเป็นรายบุคคล อาจจัดได้หลายแบบ เช่น เรียงเป็นแถวตอนลึก หันหน้าไปทางกระดานดำทั้งหมด ซึ่งเป็นแบบที่ใช้มานาน ปัจจุบันเรียกว่าการจัดการแบบเก่า เพราะเห็นว่าหลักสูตร

แบบเก่าใช้วิธีให้ครูบอก อธิบาย โดยตลอด ผู้เรียนเป็นผู้ฟังอย่างเดียวไม่ต้องปฏิบัติกิจกรรมอื่นใด การจัดที่นั่งแบบนี้ยังใช้ได้อยู่ เมื่อจะปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆควรปรับปรุงการจัดที่นั่งใหม่สำหรับการจัดเป็นรูปตัวยู ครึ่งวงกลม บางครั้งก็เกิดปัญหามาก ผู้เรียนต้องนั่งเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งตลอด เพราะต้องหันหน้าไปดู ผู้สอนหน้าชั้นจะไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ

1.2 การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม หลักสูตรฉบับปรับปรุงกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน หรือ ผู้สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับ โต๊ะเก้าอี้ของผู้เรียนที่ใช้ในห้องเรียน ควรมีความพอเหมาะกับผู้เรียน มีจะนั้นจะทำให้ท่านเขียน และทำกิจกรรมไม่สะดวก อาจมีผลทำให้เสียบุคลิกภาพได้ จำนวนโต๊ะเก้าอี้ก็ควรมี อย่างเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียนส่วนการจัดโต๊ะของผู้สอน ควรจัดให้อยู่ในที่ที่เหมาะสมอาจจัดไว้หน้าห้องข้าง ห้อง กลางห้อง หรือหลังห้องก็ได้ จากงานวิจัยบางเรื่อง เสนอแนะให้จัดโต๊ะผู้สอนไว้ด้านหลังห้อง เพื่อให้มองเห็นผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม การจัดโต๊ะผู้สอนนั้นขึ้นอยู่กับการจัดที่นั่งของผู้เรียนด้วย

2. การจัดห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียนที่ดีเปรียบเสมือนบ้านที่ดีผู้อยู่อาศัยจะได้อยู่ อย่างมีความสุข การจัดห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมจะเป็นการปลูกฝังนิสัยบางอย่างให้แก่ผู้เรียน เช่น ถ้า ห้องเรียนสกปรกกรุงรัง ผู้เรียนจะมีนิสัยเคยชินกับความสกปรก ในที่สุดก็จะเป็นคนรักความสะอาดได้ ยาก ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการจัดห้องเรียนที่ควรคำนึงมีดังนี้

2.1 สภาพห้องเรียน ต้องอยู่ในสภาพที่ดีและใช้การได้เป็นสัดส่วนมีความเหมาะสมใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ขนาดห้องเรียน ต้องกว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนผู้เรียนและเนื้อที่พอเพียงในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. สุขลักษณะในห้องเรียน ห้องเรียนควรให้ถูกสุขลักษณะ ดังนี้

3.1 อากาศถ่ายเทได้ดีมีหน้าต่างอย่างเพียงพอ และมีประตูเข้าออกได้อย่างสะดวก

3.2 แสงสว่างพอเหมาะเพื่อช่วยผู้เรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจนเป็นการถนอมสายตา ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพออาจแก้ปัญหาได้ เช่น ทำหน้าต่างหรือบานเลื่อนเพิ่ม ใช้ไฟหรือโคมไฟ ช่วย คัดแปลงหลังคาให้แสงสว่างส่องผ่านได้ ทาสีภายในห้อง ฯลฯ

3.3 ปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น เสียง ควั่น ผื่น ฯลฯ

3.4 ความสะอาด ผู้เรียนต้องช่วยกันเก็บกวาดถู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาดและ ทำให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม

4. การจัดตกแต่งห้องเรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 มุมหนังสือ ในห้องเรียนควรมีมุมหนังสือไว้ให้ผู้เรียนอ่านหนังสือจะช่วยให้ผู้เรียน อ่านคล่องมีความรู้กว้างขวาง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ครูควรรหาหนังสือหลายๆประเภท ที่มี

ความยากง่ายพอเหมาะกับวัยของผู้เรียนมาให้อ่าน และควรวางหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยนบ่อยๆ การจัดมุมหนังสือควรจัดให้เป็นระบบ และสะดวกในการหยิบอ่าน

4.2 สื่อการเรียนการสอน และวัสดุต่างๆ สื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือควรจัดไว้ให้เป็นระเบียบ อาจอยู่ร่วมกันมุมหนังสือ หรือแยกไว้ต่างหาก อุปกรณ์การสอนที่ผู้สอนใช้ประจำเช่น บัตรคำ แผนภูมิ ภาพพลิก ฯลฯ ให้จัดไว้เป็นระเบียบเช่นเดียวกัน อุปกรณ์ที่ใช้แล้วไม่ควรคิดหรือแขวน นวมจนลืมอุปกรณ์เหล่านี้อาจทำให้ความสนใจของผู้เรียนเปลี่ยนไปขณะเรียน บทเรียนใหม่ แต่อุปกรณ์บางชนิด เช่น เกม อุปกรณ์การสะสมคำ อุปกรณ์การคิดคำนวณ ฯลฯ อาจจัดไว้ที่หนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนเล่น ยามว่าง ซึ่งอาจเรียกว่ามุมฝึกสมอง หรือเรียกชื่ออื่นๆก็ได้ สำหรับวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆเช่น กระดาษ สี กาว ฯลฯ ควรจัดไว้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการหยิบใช้ผู้สอนควรฝึกนิสัย การจัดของให้เป็นระเบียบ เมื่อใช้แล้วต้องเก็บให้เข้าที่ให้เรียบร้อย ห้องเรียนจะได้ดูเป็นระเบียบ

4.3 เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น ในห้องเรียนทุกห้องจะมีเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็น เช่น อุปกรณ์ในการทำความสะดวกห้อง แปรงสีพื้น ขาสีพื้น และแก้วน้ำของผู้เรียน กล่องอาหาร หรือปิ่นโต ฯลฯ สิ่งของเหล่านี้ ถ้าไม่จัดที่สำหรับวางให้ดีจะดูเกะกะ ส่วนมากจะจัดไว้ตามมุมหรือฝาผนังห้องเรียน

4.4 มุมเสริมความรู้กลุ่มประสบการณ์ต่างๆควรจัดไว้ตามความจำเป็นได้แก่มุมภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม การงานและพื้นฐานอาชีพ และภาษาอังกฤษ

4.5 การแสดงผลงานของผู้เรียน ครูควรจัดให้มีการแสดงผลงานของผู้เรียนในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จ และมีกำลังใจในการเรียนต่อไปทั้งยังสามารถแก้ไข และพัฒนาผลงานของตนให้ดีขึ้นโดยลำดับ ผลงานเหล่านี้ อาจติดบนป้ายนิเทศ แขนง หรือวางบนโต๊ะ

4.6 การจัดที่นั่งนอนเอนกระสงค์ในยามว่าง ผู้เรียนใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่พักผ่อน ที่งานที่ผู้สอนมอบหมาย อ่านหนังสือจากมุมหนังสือ หรือนั่งสนทนากัน ห้องเรียนที่ดีควรจัดสถานที่ไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติ กิจกรรมดังกล่าวเท่าที่จะทำได้การประดับตกแต่งห้องเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มีห้องเรียนมาตรฐานหรือผู้สอนที่รักความสวยงามจะนิยมประดับตกแต่งห้องเรียนด้วยสิ่งต่างๆ เช่น ม่าน มู่ลี่ ภาพ สุภาภิต ฯลฯ

4.7 การตกแต่งห้องเรียนควรทำอย่างพอเหมาะ ไม่มากเกินไป เช่น ติดภาพสวยๆ ไม่ควรฉูดฉาด หรือใช้สีสะท้อนแสง อาจให้ผู้เรียนเสียสายตาได้ การประดับตกแต่งห้องเรียนควรคำนึงถึงหลักความเรียบง่าย เป็นระเบียบ ประหยัด และสวยงาม

สมาน ปรีชา (2548: 14-17) กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ที่ดี ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจึงจะทำให้การดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งด้านการจัดการดูแลรักษาความปลอดภัย และวางแผนการใช้ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด และควรเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องเพราะสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่เป็นเสมือนหน้าตาของสถานศึกษา บ่งบอกถึงวิสัยทัศน์

ของผู้บริหารและความเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและ
 สภาพจิตใจของผู้ใช้อาคารสถานที่ ซึ่งหมายถึง นักเรียน ครูรวมถึงบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมชมเยือน
 สถานศึกษาในโอกาสต่างๆ และได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ดังนี้

1. ดำเนินการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า โดยให้บุคลากรใน
 สถานศึกษามีส่วนร่วม
2. จัดให้มีแผนผังบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษ
3. จัดให้มีการทำตารางและแสดงการใช้อาคารสถานที่ รวมถึงห้องพิเศษต่าง
4. ตรวจสอบและซ่อมบำรุงอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้
5. จัดให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอาคารสถานที่ของบุคลากร
6. ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่
7. จัดสภาพบริเวณสถานศึกษาให้ร่มรื่น สะอาด สวยงาม น่าดู น่าเรียนและปลอดภัย
8. จัดบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณอื่นๆ ให้มีความแข็งแรง สะอาดและ
 แสงสว่างเพียงพอ

จากที่กล่าวมา โรงเรียนนอกจากจะอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานทางการศึกษาแล้ว ยังมี
 ส่วนช่วยเสริมสร้างความเจริญของงานด้านร่างกาย จิตใจ ด้านสังคมและสติปัญญาของนักเรียนเป็นอย่างมากการ
 กำหนดแผนผังอาคารการจัดบริเวณและการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้ตอบสนองการเรียนรู้ และการพัฒนาของ
 เด็กโดยหลักการแล้วจะไม่นิยม การวางรูปแบบตายตัวมีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปร่าง ขนาดทรวดทรง เพื่อ
 ประโยชน์ด้านการเรียน การสอน และการปรับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม หากนักเรียน
 ได้พบเห็นสภาพบรรยากาศอันดีงาม จะเป็นการกระตุ้นทางสติปัญญา เสริมพัฒนาการทางสุนทรีย์และความซาบซึ้ง
 ในความงามเมื่อเติบโตก็สามารถสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมทางสังคมได้โดยอาศัยประสบการณ์ในอดีตซึ่งส่วน
 ใหญ่ได้มาจากโรงเรียนในช่วงการพัฒนาบุคลิกภาพ การจัดสภาพห้องเรียนในลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแปลง
 สภาพของสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้เกิด การเรียนรู้ในสิ่งใหม่นั้นเอง

สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552: 26) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการอาคารสถานที่และการจัด
 สิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมเอาไว้ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันการศึกษาอย่างชัดเจน เช่น พื้นที่
 อาคารสำหรับการเรียนการสอน พื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ พื้นที่สำหรับการ
 ฝึกงานพื้นที่สำหรับกำจัดสิ่งปฏิกูล
2. การวางแผนผังบริเวณปลูกสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบ เช่น ถูกต้องตามทิศทางลม
 เอื้อต่อการรับแสงสว่างและป้องกันเสียงรบกวนได้

3. การจัดให้มีทางเดินเท้าระหว่างอาคาร เช่น ทำทางเดินเท้าที่มีหรือไม่มีหลังคาเชื่อมระหว่างอาคารต่างๆ โดยจัดทำจากวัสดุในท้องถิ่นหรือใช้พันธุ์ไม้ให้ร่มเงา พันธุ์ ไม้เลื้อยหรือพันธุ์ไม้พุ่มดอก

4. การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่จะให้ความสะดวกและร่มเงาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา เช่น ต้นไม้ สนามหญ้า สระน้ำ ทางน้ำธรรมชาติ ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งจัดให้มีระบบการกำจัดขยะเปียกขยะแห้งให้หมดไป หรือปรับปรุงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น การทำปุ๋ยหมัก

นิพนธ์ วรรณเวช (2538: 19-20 อ้างอิงจาก สุนันท์ สุขสวัสดิ์, 2552: 26) ได้กล่าวว่า การที่อาคารสถานที่มีความสะอาดมีระเบียบถูกหลักและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยย่อมแสดงถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันในการจัดหาทรัพยากรในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียนการสอน การค้นคว้าและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยอื่นๆ ด้วย ดังนั้นการที่สถาบันนั้นๆ ด้วย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อต่อประโยชน์ใช้สอยโดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของห้องเรียนวัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดห้องของผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ภายนอกและภายในห้องเรียน และสิ่งปลูกสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด เช่น อาคารเรียนอาคารประกอบ สวนหย่อม ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำห้องส้วมที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา เครื่องเล่นสนามที่พักผ่อนควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมีความเหมาะสมกับที่ตั้งของโรงเรียน ความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น และบริเวณโรงเรียน ตลอดจนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเป็นการเพิ่มความร่มรื่น สวยงาม เพื่อให้เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของสมาชิกในโรงเรียนตลอดไป

2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่จะทำให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใสน่าเรียนไม่มีสภาพแห่งความกลัว หวาดผวา วิตกกังวล สิ่งชี้วัดลักษณะของสภาพแวดล้อมทางด้านการวิชาการได้แก่ ครู-อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการเร่งรื้อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมรู้จักหาเทคนิค หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมนักเรียนมาช่วยเสริมเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเพื่อลดความเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544: 45) กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้และบทบาทของครูไว้ดังนี้

1. เป็นแบบอย่างในเจตคติ และพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค์ต่อเพื่อนร่วมงานนักเรียนและผู้ปกครอง

2. ใช้อำนาจอย่างยุติธรรม
3. ให้ความอบอุ่นในการสนับสนุน
4. ส่งเสริมความคิด หรือความร่วมมืออิสระต่อความเหมาะสม
5. กระตุ้นนักเรียนให้เรียนรู้ และให้มาตรการในการเลือกแก่นักเรียนในกระบวนการเรียนรู้
6. ประกันความสมดุลที่มีเหตุผลระหว่างผลสะท้อนกลับในทางบวกและทางลบ
7. หาโอกาสเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกรับได้รับการสนับสนุน การยอมรับว่า ตนเองมีคุณค่า ประสบความสำเร็จ มีความมั่นคงทางอารมณ์

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเสรษฐ์ (2544: 29) ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน
2. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ ที่จูงใจและ เสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้
3. ปรับสภาพของสถานที่เรียนให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด
4. ร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชนจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน

นวลจิตต์ เขาวงกตพิงส์ (2545: 9) กล่าวถึงบทบาทของครู ใน การจัดการเรียนการสอนตาม แนวปฏิรูปการศึกษาว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความแตกต่างของผู้เรียน ครูสามารถ จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ ความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ปรีชา สุขชนมาน (2545: 7-8) กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียน มั่นใจโดยครูว่า ครูเปรียบเสมือนพ่อแม่อีกคนหนึ่งของนักเรียน จาก ข้อความดังกล่าว ทำให้นึกถึงคำพูดที่ว่า แล้วแต่ครูเอะครับ/ค่ะ ฉะนั้นให้ครูก็แล้วกัน ฉันทักลูกด้วยนะครู ฯลฯ และยังมีอีกหลายประโยคที่เราได้ยิน ย่อมแสดงว่าผู้ปกครองให้ความไว้วางใจและให้ความเชื่อมั่นในตัวครู ซึ่งทำให้ครูมีภาระเพิ่ม ขึ้นมาอีกก็คือ การสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่นในตนเองให้กับผู้เรียนและเพื่อทำให้ผู้เรียนรู้สึกได้ว่า เมื่อ มาเรียนแล้วได้รับความรู้ ประสบการณ์ มีแนวคิด มีเหตุผล พร้อมทั้งจะนำสิ่งที่ได้รับไปพัฒนาให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป ครูต้องเสริมสร้างความมั่นใจโดยอาศัยเทคนิควิธีต่างๆ

อรุณชัย กันทะภา (2548: 28) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการ เรียนรู้ที่ดีนั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการแรงจูงใจในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความหมายรวมถึงบรรยากาศ และบรรยากาศโดยส่วนใหญ่ในระดับโรงเรียน ประถมศึกษานั้น ถูกสร้างด้วยกระบวนการบริหารที่จะเป็นกุญแจสำคัญที่ไขไปสู่ความปรารถนาของ สังคม การสร้าง การวางแผนการขับเคลื่อนบุคลากรให้ไปในทิศทางที่เป็นสังคมเรียนรู้ เป็นภาระที่ ผู้บริหารต้องดำเนินการ ครูเป็นทั้งสภาพแวดล้อมและเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรงให้

นักเรียนโดยใกล้ชิด การนำพาบรรยากาศที่ดี มีความอบอุ่น รอยยิ้มที่สดชื่น จริ่งใจ มีเมตตา สรรหาและสร้างสิ่งที่สร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ

การจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพดังกล่าวได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่มมาช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 199) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบทําให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีลักษณะที่ช่วยส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนคือ

1. การร่วมมือ และการแข่งขันของผู้เรียนในชั้นเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันแก้ปัญหา การให้แรงเสริมหรือรางวัล
2. ลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้สอน จะมีอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียน
3. ความร่วมมือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ
4. ความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อกลุ่มเพื่อนผู้สอนและ โรงเรียนจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้

นอกจากนี้ความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พันธณี วิหคโต (2537 อ้างอิงจาก อรรถพรณรัตน์วงศ์. 2551: 32) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูดีเด่น วิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์พบว่า การสร้างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน อยู่ในระดับที่ดี คือ สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้สนุกสนาน มีการแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดทันทีที่พบ โดยการแนะนำและอธิบายข้อผิดพลาด มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นกันเองกับนักเรียนใกล้ชิดเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และมีความสนใจนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายกรณี และซ่อมแก้ไขเป็นรายบุคคล สภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเองการจัดบรรยากาศของการเรียนการสอน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ความคิดและสติปัญญาของเด็กจะพัฒนาได้ เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงตัวเอง ให้เกิดความสมดุลกับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ซึ่ง สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552: 27) ได้เสนอแนวทางการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนคือ

1. การสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เช่น การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม แผนที่นั่งของนักเรียน

2. การยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอารมณ์ดี
3. ใช้คำพูดที่แสดงความเมตตาและไม่ใช้วาจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียนหรือใช้อำนาจ ข่มขู่ให้นักเรียนกลัว ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทบทเรียนให้คำชม มากกว่า ดิ
4. ให้ความรักความอบอุ่นนักเรียนทุกคนควรมีความรู้สึกว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะเป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อนๆ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยต้องพยายามรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
5. ให้ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจโดยครูต้องเอาใจใส่ และสอนนักเรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ไม่ข่มแข่งซึ่งกันและกัน
6. ให้ความยุติธรรม การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติ ต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
7. ให้ความไว้วางใจและยกย่องให้นักเรียนทำงานหรือกิจกรรมตามที่มอบหมายโดยครูเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานเข้าใจตนเองรับผิดชอบตนเองและเรียนรู้ด้วยตนเอง
8. มีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่างๆของนักเรียน เช่นขณะที่ครูกำลังสอนเมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ ครูก็อาจจะเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคการสอน เพื่อให้ทุกคนหันมาสนใจบทเรียนตามเดิม
9. มีการยอมรับนับถือ ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน ยอมรับว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญมีคุณค่า และสามารถเรียนรู้ได้ ให้โอกาสแสดงความรู้สึก โดยวิธีสอนแบบต่างๆอย่างหลากหลาย
10. ให้นักเรียนมีบทบาทในการสร้างความดี ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนให้แก่เด็กเรียนที่เรียนอ่อน
11. ไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำ ครูต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่ให้ซ้ำๆกันเป็นประจำเพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย
12. ให้แรงเสริมหรือรางวัลควรมีการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่างๆอย่างทั่วถึงและตามความเหมาะสม เช่น ชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเป็นกลุ่มเพราะจะทำให้ผู้ได้รับการชมเชยมีความภูมิใจนักเรียนคนอื่นๆก็จะได้เห็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมของผู้เรียน ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่าเทียมกับเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมในการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนนั้นคือบรรยากาศที่ยกย่องหรือส่งเสริมความสำคัญของผู้เรียนให้มีความรู้สึกมีส่วนร่วม ขจัดช่องว่างระหว่างกันและกัน ให้ความเป็นอิสระ และใช้ความสามารถของผู้เรียนมาเป็นประโยชน์ในการ

ฝึกอบรม ทักษะและพฤติกรรมของผู้สอนจะต้องแสดงออกว่าผู้สอนมีความปรารถนาดียกย่อง และนับถือ สนใจปัญหาของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักมากกว่าความต้องการของผู้สอน

3. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

เลิศศักดิ์ คำปสิว (2551: 20) ได้ให้ความหมายของ การสภาพภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินการโดยวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิด การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงรับทราบ บทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

พรพจน์ พจน์พัฒนพล (2548: 44) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ได้แก่ การ ดำเนินการใดๆภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกต ได้จากการดำเนินการงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร บุคลากร ในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกันรักใคร่กลมเกลียวกัน สิ่งชี้วัดลักษณะสภาพแวดล้อมด้านการ บริหาร ได้แก่ การจัดระบบการทำงานของครู อาจารย์ สายงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง อบอุน มีความเป็นประชาธิปไตย ทุกคนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการจัดสวัสดิการ และการจัดการ ด้านต่างๆ ด้วยลักษณะของการบริหารที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายควรให้ บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำเสนอข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหามากำหนด เป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของโรงเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการบริหารไม่ว่าจะเป็นไป ในลักษณะของการมีส่วนร่วมตัดสินใจ หรือร่วมงานโดยการให้มีส่วนร่วมในงานเป็นการส่งเสริมให้มีการร่วมมือจากกลุ่มสามารถเรียนรู้พฤติกรรมและความรู้สึกทางด้านจิตวิทยาของผู้มีส่วนร่วมได้มาก ทำ ให้รู้ว่ามีว่าแต่ละคนมีความสามารถ มีความคิดเห็นอย่างไร เป็นการเปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ ความสามารถของแต่ละคนอย่างเต็มที่

ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ (2550: 40) กล่าวว่าถ้าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่อง ระบบการดำเนินงานของหน่วยงานแล้ว ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องระบบและเรื่อง การดำเนินงาน ผู้ปฏิบัติย่อมอุทิศตนเพื่องาน และมีขวัญในการปฏิบัติงานดี การมอบหมายงาน และการสั่งการ ก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชาอย่างแจ่มชัดเหมาะสมกับความสามารถไม่เกินกำลังมอบหมายงาน และ คิดตามดูแลช่วยเหลือถามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อยยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการ ให้หลายๆรูปแบบ เป็นต้น การบริหารทางด้านการวางแผนอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นหลักทางการศึกษา เน้นหลักการ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือสังคมในอนาคต นัก

วางแผน และนักบริหารที่มีอุดมการณ์ ต้องยึดหลักทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานจะต้องใช้ความรู้ความสามารถและพยายาม ค้นหาแหล่งสนับสนุนทั้งทางด้านการเงิน และวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่างๆ มาช่วยสร้างบรรยากาศทางการศึกษาที่ส่งผลทั้งโดยทางตรงและส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในสังคมในอนาคต

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านการบริหาร คือ การดำเนินการในโรงเรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร และจัดระบบทำงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนในการบริหารและตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนางานด้านต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและต้องสำนึกตลอดเวลาว่า บรรยากาศของการบริหารงานที่ดีนั้น ควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นไปอย่างราบรื่นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารทั้งสิ้น ดังนั้นสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารที่เหมาะสมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้และจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน

สภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมากที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงอย่างเข้าสู่วัยรุ่น กำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความอยากรู้อยากเห็นและต้องการความเป็นอิสระ มีการสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพและคุณธรรมของนักเรียน สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการด้านการเลือกคบเพื่อน

ราตรี ละครวงศ์ (2549: 20) จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งสรุปได้ว่า ดังนี้

1. ความสนใจในการเรียนร่วมชั้น ได้แก่ ถือการเรียนเป็นเรื่องสำคัญ ติดตามเนื้อหาที่เรียนตลอด ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเสมอ ร่วมอภิปรายต่างๆ ในชั้นเรียนเสมอ และแข่งขันเรียนและทำกิจกรรม

2. พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย แต่งกายสะอาดเรียบร้อยเกลี้ยกลาด รักสงบ ไม่ชอบทะเลาะวิวาท เคารพนับถือครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง สนใจวิธีการสอนของครู

3. การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น เข้าห้องเรียนช้า ขยี้เสียงดังในขณะที่เรียน อยู่ในชั้นเรียนอ่อน และได้เอียงครูอย่างไร้เหตุผล

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านกลุ่มเพื่อน เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียนประกอบด้วย ความสนใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียน และลักษณะส่วนตัวของเพื่อนร่วมชั้นเรียนกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง

วิชาการและ ด้านความประพฤติ ตลอดจนบุคลิกภาพ รวมทั้งการดำเนินการที่ส่งผลด้านจิตใจซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน เช่น การส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่ม การเข้าค่าย ลูกเสือ-ยุวกาชาด การแสดงงานประจำปีของโรงเรียน การแข่งขันกีฬา ซึ่งรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน หรือครูกับครูซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักเรียน

ดังนั้นจากที่กล่าวมาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน หากโรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพหรือด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อนได้อย่างเหมาะสมแล้วโรงเรียนก็จะเป็นสถานที่ที่สร้างความหรรษาใหม่ๆ ที่รื่นรมย์ เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนที่จะช่วยพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงการพึ่งตนเอง และการดำรงชีวิตที่จะประสบผลสำเร็จในอนาคตได้

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องบริหารจัดการให้ครอบคลุม และควบคู่ไปกับการบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมหรือการบริหารอาคารสถานที่ในโรงเรียนอาจประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม เนื่องจากการบริหารสถานที่และบริเวณโรงเรียนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเอาใจใส่ ดูแลรักษาและซ่อมแซมอาคารสถานที่ของโรงเรียน เช่น จัดให้มีห้องสมุด และส่วนสำหรับครูและนักเรียนให้เพียงพอ

นพดล เจนอักษร และสุวิทย์ มูลคำ (2544:41) ได้สรุปเป็นแนวคิดว่าการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบตามแนวทางการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ยั่งยืน ประกอบด้วย

1. จัดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน/กรรมการสถานศึกษา เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ให้สอดคล้องกับแนวทางอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อม
2. จัดให้ผู้บริหารโรงเรียน/กรรมการสถานศึกษา ครู ศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบ หรือโรงเรียนอื่นๆ ที่ดำเนินการด้านใดด้านหนึ่งประสบความสำเร็จ
3. จัดให้ผู้บริหารโรงเรียน/กรรมการสถานศึกษา ครู ศึกษาดูงานหน่วยงานต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
4. จัดสัมมนาทำแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบที่ครอบคลุมการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
5. จัดประชุมสรุปงานประจำปีภาคเรียน/ประจำปีระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนและกรรมการสถานศึกษา เพื่อสรุปความก้าวหน้าของแผน โดยเฉพาะแผนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
6. เชิญองค์กรของรัฐ เอกชน มาให้ความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และทำกิจกรรมร่วมกัน

7. จัดสวัสดิการส่งเสริมขวัญกำลังใจผู้บริหารโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษาด้วยรูปแบบต่างๆ

2. มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2541

การพัฒนาองค์การทุกประการให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในสภาวะการณ์ของโลกปัจจุบันที่ตัดสินประสิทธิภาพขององค์การด้วยคุณภาพหนึ่ง นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมาองค์การต่างๆ ได้มีการเล็งเห็นถึงประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษาในการที่จะนำไปใช้เป็นมาตรการสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมกล่าวคือ มีการนำมาตรฐานการศึกษามาใช้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดบทบาทหน้าที่และตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติปฏิบัติงานในพื้นที่ทั่วประเทศ มีสภาพแตกต่างกันในปัจจุบันพื้นฐานของโรงเรียน มีสภาพสังคมวัฒนธรรมประเพณี และสภาพเศรษฐกิจของชุมชนแตกต่างกัน จึงทำให้คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมีลักษณะแตกต่างกันทั้งในด้านประสิทธิภาพขององค์การ การจัดการ และผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหา จึงได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนขึ้นมีลักษณะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่เกิดในเชิงระบบเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับใช้เป็นแนวทางในการบริหารการดำเนินงานการประเมินผล และให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของมาตรฐาน

การที่จะให้สถานศึกษาต่าง ๆ จัดการศึกษาให้ได้ผลผลิตตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีคุณภาพใกล้เคียงกันนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาของผลผลิตปัจจัยและกระบวนการศึกษา เพื่อที่จะให้สถานศึกษาต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งคำว่ามาตรฐานได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายคำว่า มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่เป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด

เสนอ ภิรมย์จิตต์ผ่อง ให้ความหมายของมาตรฐานไว้ว่า หมายถึง สภาพที่พึงปรารถนาหรือสภาพที่ควรจะมีของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืออาจจะเรียกว่าเป็นสภาพในอุดมคติแต่เป็นไปได้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้นิยามของมาตรฐานว่า มาตรฐาน หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ซึ่งระบุถึงสภาพปัจจัยหรือวิธีการดำเนินงานและคุณภาพขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้นทุกโรงเรียน

กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษาว่า หมายถึง ข้อกำหนดทางการศึกษา ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผลผลิต หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย หมายถึง คน อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ เทคโนโลยี จำเป็นต้องมีต้องใช้ เพื่อนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ
3. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ หมายถึง ระบบ วิธีการ และเทคโนโลยีเชิงระบบที่มี ประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของมาตรฐานใน มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าหมายถึงสภาพ ที่พึงประสงค์ ซึ่งระบุถึงสภาพปัจจัยวิธีการดำเนินงานหรือสภาพผลผลิตที่มีคุณภาพและ ต้องการให้ เกิดขึ้นทุกโรงเรียน

จากความหมายของมาตรฐานข้างต้นพอสรุปได้ว่า มาตรฐาน หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งแสดงถึงสภาพปัจจัย วิธีการดำเนินงาน และสภาพผลผลิตที่โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อพัฒนาให้ นักเรียนมีคุณภาพตามต้องการ

ในส่วนของตัวบ่งชี้ได้มีผู้แสดงทัศนะไว้หลายท่านด้วยกัน อาทิ เสนอ ภิรมย์จิตผ่อง ได้ให้ ความหมายของตัวบ่งชี้ไว้ว่า หมายถึง ตัวแปรหรือปรากฏการณ์ที่บ่งบอกถึงสิ่งที่จะทำการวัดเนื่องจากมี ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเรื่องความสำเร็จของโครงการ โดยใช้เกณฑ์กำหนดหรือใช้มาตรฐานตัวบ่งชี้ เหล่านี้จะช่วยทำให้นักประเมินค้นพบว่าควรที่จะได้สร้างเครื่องมือวัดแบบใดและดำเนินการอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ความหมายตัวบ่งชี้ว่า เป็นรายละเอียด ในแต่ละมาตรฐาน ซึ่งระบุแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ใน มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่า หมายถึงตัว แปรที่บอกสภาพหรือคุณสมบัติในแต่ละมาตรฐาน

จากทัศนะที่ได้มีผู้แสดงไว้ พอที่จะสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง เครื่องชี้สถานะทางการศึกษา อย่างหนึ่ง ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้ ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์

จากความหมายของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ข้างต้นจะเห็นได้ว่ามาตรฐานและตัวบ่งชี้มี ความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือมาตรฐานเป็นสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งแสดงถึงลักษณะโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพตามต้องการมาตรฐานแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายเกี่ยวกับ

คุณภาพนักเรียนและกระบวนการที่โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพส่วนตัวบ่งชี้เป็น รายละเอียดของมาตรฐานที่ช่วยให้เข้าใจถึงเป้าหมายและแนวปฏิบัติที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน ตลอดจนสามารถใช้ประโยชน์ในการกำหนดประเด็นการประเมินมาตรฐานนั้น ๆ

ลักษณะของมาตรฐานและตัวบ่งชี้

มาตรฐานและตัวบ่งชี้จะต้องมีลักษณะอย่างน้อยหนึ่งลักษณะดังนี้

1. เป็นข้อมูลที่อธิบายการดำเนินงานของระบบการศึกษาในการที่ให้บริการถึงสภาพเงื่อนไข และผลผลิตที่ต้องการ ดังนั้นตัวบ่งชี้จึงต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายของระบบการศึกษาและแสดงให้เห็นเป้าหมายเป็นระยะๆ เพื่อใช้วัดความก้าวหน้า

2. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลผลิตของระบบ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีตัวบ่งชี้ตัวใดได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

3. เป็นข้อมูลที่อธิบายลักษณะสำคัญของระบบ เช่น ปัจจัยเพื่อให้มีความเข้าใจว่าระบบทำงานอย่างไร

4. เป็นข้อมูลที่ทำให้ความสำคัญกับปัญหา (problem-oriented)

5. เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยการตัดสินใจเชิงนโยบาย

ประโยชน์การกำหนดมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษามีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนว่า ในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานที่กำหนด กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน จะต้องจัดการอย่างไรสถานศึกษา จะต้องมีการควบคุมคุณภาพอย่างไร และการทำงานให้เป็นมาตรฐานจะต้องดำเนินการอย่างไร

2. ทำให้กรมเจ้าสังกัดมีแนวทางในการจัดปัจจัยความพร้อมด้านต่าง ๆ ให้สถานศึกษาพึงมี พึงได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

3. เป็นการกำหนดความสำเร็จขั้นต่ำที่ควรทำได้

4. เป็นการป้องกันการเลื่อนไหลกลับไปยังมาตรฐานเก่าที่ต่ำกว่า

5. เพื่อความสะดวกในการกำกับ ตรวจสอบ และประเมินมาตรฐานโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนในประเทศไทย แต่เดิมนั้นต้องประสบปัญหาเป็นอย่างมากในเรื่องของ มาตรฐานของโรงเรียน โรงเรียนจะจัดหรือจะอย่างไรจึงจะทำให้โรงเรียนได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เท่าเทียมกันเพราะโรงเรียนมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนในแต่ละแห่งแต่ละท้องถิ่นย่อมมีสภาพที่แตกต่าง กันออกไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือแตกต่างกันออกไป ตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือโรงเรียนได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาวะ เศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ

เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน หมายถึง ข้อกำหนดคุณลักษณะต่างๆของโรงเรียนทุกๆด้านที่กำหนดไว้เป็นกลาง ๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม และนำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมาใช้ในการสำรวจ พิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงของโรงเรียนเพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือสนับสนุน อันจะทำให้โรงเรียนได้พัฒนา ยกระดับฐานะและมาตรฐานของโรงเรียนให้สูงขึ้น

ความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดเกณฑ์และประเมินมาตรฐานโรงเรียนมีดังนี้ 1. เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีอะไรเป็นปัญหาหรืออุปสรรคบ้าง จะได้นำผลการประเมินมาประกอบการวางแผนครั้งต่อไป 2. เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการจัดการศึกษาของชาติ ทั้งในด้านงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องกันป้องกันมิให้เกิดการเหลื่อมล้ำเกินไป 3. เพื่อแจกแจงรายละเอียดของข้อกำหนดให้มีรูปแบบที่มองเห็นได้ง่ายและโรงเรียนปฏิบัติได้โดยทั่วถึง 4. เพื่อวางแผนปฏิบัติเป็นกลาง ๆ ให้โรงเรียนได้นำไปปรับปรุง ยกระดับฐานะของตนเองให้มีมาตรฐานสูง และสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน 5. เพื่อเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุง และเพื่อให้ทราบลำดับก่อนหลังของสิ่งที่จะปรับปรุงและเพื่อให้ได้มาซึ่งผลที่ได้จากการประเมินมาใช้เป็นแนวการบริหารการศึกษา ปรับปรุงโรงเรียนให้ถูกจุดพร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานโรงเรียนให้สูงขึ้น

มาตรฐานการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วน รอบด้านนั้นครูต้องเป็นกัลยาณมิตร รักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน โดยต้องมีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลทั้งจากหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่นมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ร่วมกัน ครูจัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะที่พึงประสงค์จัดการเรียนการสอน จัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศ ให้นักเรียนเกิดความสุข ความสำเร็จ และได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และประเมินผลการเรียนการสอน ทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2541

2.1 การจัดสภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

1. จัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของอาคารเรียน ห้องเรียน และห้องพิเศษ เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน
2. จัดสภาพอาคารประกอบเอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน

3. จัดสภาพบริเวณโรงเรียน เช่น สนาม สวนหย่อมเพื่อบรรยากาศการเรียนการสอน
4. มีการจัดการขยะมูลฝอยและบำบัดของเสียต่างๆ อย่างเป็นระบบ
5. จัดโต๊ะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียน ให้สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างอิสระ
6. จัดระบบการใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้าแสงสว่าง น้ำดื่ม น้ำใช้ อย่างเหมาะสมเพียงพอ

2.2 การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ

1. จัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
2. การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันของนักเรียน
3. การจัดมุมประสบการณ์ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
4. กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้รับการเสริมแรงจากครูให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและจากกลุ่ม
5. กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนนักเรียนได้ฝึกคิดรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเอง
6. กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ นักเรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
7. การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน
8. การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่นตลอดจนความสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

2.3 การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน

1. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์ผลงาน โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่สะดวกต่อการนำเสนอผลงานของนักเรียน
2. จัดให้มีการแสดงผลงาน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสดูผลงานและสร้างสรรค์ผลงานของตน
3. จัดข้อมูลที่เหมาะสมในการนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นการอธิบายให้เหตุผลเกี่ยวกับผลงานนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้นำไปประเมินตนเอง
4. การนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงาน เจ้าของผลงานยินยอมให้นำออกแสดง

2.4 การให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล

1. นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในเรื่องที่เป็นประสบการณ์ตรง เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราว ท้องถิ่นของตน
2. กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความภูมิใจและสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข
3. กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความ คิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ ที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
4. กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมนา อาชีพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชนสามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชนตลอดจน อนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตน

2.5 การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชน

1. จัดระบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ให้มีประโยชน์เกื้อกูลกัน
2. ส่งเสริมให้ครู นักเรียนและชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม
3. จัดโอกาสให้ครู นักเรียน ได้พบปะผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและช่วยพัฒนาระบบนิเวศ
4. โรงเรียนเป็นผู้นำด้านการพัฒนาและแก้ไขระบบนิเวศ

2.6 ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน

1. ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนและกิจกรรมสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสภาพสิ่งแวดล้อมและสภาพชุมชน
2. ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะที่พึงประสงค์ ในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อม
3. ครูจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน
4. ครูเสริมสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม
5. ครูเป็นผู้นำหรือจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง บรรยากาศและสภาพแวดล้อม
6. ครูจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียน แสดงความรักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

เกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ข้อที่ 3 บรรยากาศและสภาพแวดล้อม คือ สถานศึกษามีบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ดังต่อไปนี้

1. มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ ความสะอาด ถูกสุขลักษณะ หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ตามมาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้อยู่อาศัยใน สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เอื้อต่อการมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี เช่น ไม่มีแหล่งน้ำขัง มีการจัดเก็บขยะ ที่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีแหล่งอาศัยของสัตว์ที่เป็นพาหะ นำโรคต่างๆ เป็นต้น
2. มีความปลอดภัย ความปลอดภัย หมายถึง การป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และการดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือทรัพยากรอื่นๆ ของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ใช้งานได้ และไม่ ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เรียน ครู บุคลากรในสถานศึกษา
3. มีความสวยงาม ความสวยงาม หมายถึง การจัดสภาพภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้สวยงาม เป็นที่น่านิยมแก่ผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาและผู้เข้ามาพบเห็น รวมทั้งมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ การทำกิจกรรม ตามสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551: 99-105) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยมีตัวแปรตาม คือ ศึกษาการจัด สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้าน อาคารสถานที่และด้านสื่อการสอน และตัวแปรต้น คือ เพศและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครู 224 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 40 คน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีระดับการ ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาได้เสนอแนะ ด้านการบริหารไว้ว่า ควร กำหนดนโยบายการบริหารอย่างชัดเจน มอบหมายงานการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้กับครูให้ ชัดเจน ด้านหลักสูตรควรมีการกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับเวลาเรียน โดยอาจนำเอาภูมิปัญญา ท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นมาปรับใช้ในหลักสูตรที่เปิดสอน ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ ครูได้มีการพัฒนาตนเองด้วยการจัดการอบรมและให้โอกาสในการศึกษาต่อ ด้านอาคารสถานที่ควรมีการ

ปรับปรุงภูมิทัศน์ต่างๆ รอบอาคารเรียนให้มีความร่มรื่นมีบรรยากาศให้ผู้เรียนรักในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และด้านสื่อการเรียนการสอนครูควรนำสื่อที่ทันสมัยมาใช้ในการสอนให้มากยิ่งขึ้น

สมทรง สรรพสาร (2547: 125-132) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคูเต๋อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ก่อนทำการศึกษพบว่า สภาพปัญหาทางกายภาพ เช่นการจัดที่นั่ง การใช้พื้นที่ห้องเรียน การจัดและตกแต่งห้องเรียน การดำเนินการไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ส่วนปัญหาด้านสังคมและจิตใจ เช่น ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน ครูไม่ได้จัดประสบการณ์ในการสอดแทรกความรู้ให้แก่ นักเรียน หลังดำเนินการใช้ด้วยกลยุทธ์วิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดการพัฒนามากขึ้นเป็นที่ยอมรับและสามารถใช้แนวทางนี้ในการพัฒนาตนเองต่อไปได้

สุรสิทธิ์ ไชยศิริ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเมืองเหนือวิทยาคม ตำบลเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการวิจัยดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยใช้กลยุทธ์การอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมเสริม และการกำกับติดตาม ประเมินอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ สามารถทำให้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีขึ้นเป็นที่น่าพอใจ แต่มีจุดอ่อน คือ ขาดงบประมาณที่จะใช้ในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งโรงเรียนจะต้องประสานความร่วมมือกับชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนต่อไป

อรุณชัย กันทภา(2548: 62-63) ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ตามสถานภาพของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดผลการวิจัย ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้าน การจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ สรุปได้ว่า 1. ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ครูมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัด

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในเรื่องมีสนามกีฬาเพื่อ การออกกำลังกายเพียงพอ ใช้ประโยชน์ได้ทุกฤดูกาล พื้นที่เรียบสะอาด ไม่มีเศษกระจุก กระเบื้อง หิน และเศษไม้ อาคารมีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย และมีการจัดตกแต่งอาคารเรียนสะอาด เรียบร้อยสวยงาม 2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในระดับมาก โดยมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในเรื่องให้การยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี ครูให้ความรักความเมตตา เข้าใจ และเห็นใจนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนคิดและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในเรื่องบุคลากรในโรงเรียนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เต็มใจใน การจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมใน การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สุพล อนามัย (2549: 93-94) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี พบว่า 1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนในภาพรวมและรายด้านได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก 2. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จำแนกตามโรงเรียนเอกชน พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ ในการสอนมากมีการปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ ในการสอนน้อย และเมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. การรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่สุด คือ มีจำนวนนักเรียนมากเกินไป โรงเรียนมีพื้นที่และอุปกรณ์การเล่นน้อยกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ส่งเสริมให้ นักเรียนกล้าแสดงออกโรงเรียนขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยครูมีข้อเสนอแนะว่าควรพิจารณารับนักเรียนในปริมาณที่พอเหมาะ จัดมุมสนามหญ้าเพื่อให้นักเรียนได้พักผ่อน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ นักเรียนกล้าแสดงออกและควรมี กิจกรรมที่พานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน

จุฑารัตน์ ทองทิพย์ (2549: 91-92) การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารในด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ภาพกลุ่มเพื่อน และด้านการให้บริการตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักเรียนเตรียมทหาร สรุปได้ดังนี้ 1. การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาใน โรงเรียนเตรียมทหาร ตามความคิดเห็นของอาจารย์ เมื่อพิจารณาอาจารย์

ทุกระดับชั้นยศ และจำแนกตามระดับชั้นยศ คือ กลุ่ม ร.ต.-ร.อ. และกลุ่ม พ.ต. ขึ้นไป พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาใน โรงเรียนเตรียมทหารตามความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารทุกชั้นปี และเมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับชั้นปีของนักเรียนเตรียมทหารคือ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักเรียนเตรียมทหารในแต่ละเหล่าทัพและหัวหน้านักเรียนในแต่ละชั้นปี นักเรียนเตรียมทหารมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการให้บริการสรุปได้ ดังนี้บริการห้องสมุด ควรปรับปรุง ปริมาณของหนังสือ ได้แก่ หนังสือประเภทตำราคู่มือในรายวิชาต่างๆ และควรจัดให้มีเครื่องถ่ายเอกสาร คอมพิวเตอร์ อย่างเพียงพอบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา ควรปรับปรุง เวลาในการให้บริการให้เพิ่มเวลาในการให้คำปรึกษาบริการทุนการศึกษา ควรปรับปรุงวิธีการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม มีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การได้รับทุนการศึกษาด้านการรักษายาบาลควรมีปริมาณของบุคลากรทางการแพทย์ เช่น แพทย์เฉพาะทาง คุณภาพของยาและเวชภัณฑ์บางชนิดบริการด้านการประกอบเลี้ยง ควรเพิ่มความสะอาดของอาหาร-น้ำดื่ม ภาชนะต่างๆรวมทั้งสุขอนามัยของโรงเรียนและเจ้าหน้าที่บริการด้านอาคารที่พัก ควรปรับปรุง ความเรียบร้อยของอุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น พัดลมมุ้งลวด เครื่องสุขภัณฑ์ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้และได้รับการซ่อมแซมเมื่อได้รับการแจ้งซ่อมอย่างทันท่วงทีบริการด้านการขนส่ง ควรปรับปรุงปริมาณรถในบางครั้งไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนเตรียมทหาร เพิ่มความสะดวกบนรถ

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 พบว่า 1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ตามการรับรู้ของครู มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ครูชายและครูหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ (2550: 81-85) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก พบว่า 1. การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียนมีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อศึกษารายโรงเรียนพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติ ระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นโรงเรียนแห่งที่ 3 มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2. รายการคือการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการรักษาความปลอดภัยภายในอาคารเรียน 2. การรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า 2.1 ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 คือ โรงเรียนแห่งที่ 1 และ 2 มีปัญหาเกี่ยวกับบริเวณโรงเรียนไม่ มีรั้วรอบ

โรงเรียน โรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาขาดแคลนสถานที่พักผ่อนและต้นไม้ร่มรื่น ข้อเสนอแนะของโรงเรียนทั้ง 3 แห่งคือ โรงเรียนแห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 เสนอให้ของบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อสร้างรั้วโรงเรียน และโรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้ทำซุ้มพักหย่อนใจให้นักเรียน 2.2 ปัญหาด้านการจัดการบริการของโรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยทั้ง 3 โรงเรียน มีปัญหาด้านการบริการอนามัยโรงเรียน ไค แก่นักเรียนมีปัญหาสุขภาพปากและฟัน ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่อนามัยหรือทันตแพทย์ มาตรวจฟันนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สำหรับปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้เรียน พบว่า โรงเรียนแห่งที่ 1 โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาด้านความปลอดภัยภายนอกอาคารเรียน คือ โรงเรียนแห่งที่ 1 มีปัญหาอุบัติเหตุซึ่งเกิดจากการจราจรในบริเวณโรงเรียน โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 มีปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจากการเล่นเครื่องเล่นสนาม โรงเรียนแห่งที่ 1 มี ข้อเสนอแนะให้ทำรั้วรอบโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหารถเข้า ออกโรงเรียนไม่เป็นระบบ โรงเรียนแห่งที่ 2 และโรงเรียนแห่งที่ 3 เสนอแนะให้มีการจัดเครื่องเล่นสนามให้ เหมาะสมกับเด็กนักเรียนรวมทั้งแนะนำวิธีเล่นอย่างปลอดภัย

กนก บุตรวงศ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการและด้านสนับสนุนและด้านส่งเสริมวิชาการ อำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.37 ไม่มีการจัดแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 34.63 2) ปัญหาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคือ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการ และด้านวิชาการ 3) ความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ ด้านวิชาการ และด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ชิน (ราตรี ละครวงศ์. 2549: 28; อ้างอิงจาก Chin. 1994: 2970-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนมัธยม ครูฝึกสอน และครูประจำการ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน ผลวิจัยพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาในชนบท มีระดับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เจตคติ และพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ นักเรียนที่มีระดับชั้นสูงกว่าจะมีคะแนนทดสอบน้อยกว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่ำกว่าครูในชนบทมีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าครูในเมือง เด็กผู้หญิงจะเอาใจใส่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กผู้ชาย ครูที่ฝึกสอนและครูประจำการมีความรู้ ไม่แตกต่างกับนักเรียนมัธยม และครูประจำการจะเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้อื่น

ฟอล ค; และบอลลิ่ง (สุพล อนามัย. 2549: 68 อ้างอิงจาก Falk; & Balling. 1982: 22-28) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมในการศึกษาค้นคว้านอกสถานที่ที่มีผลต่อการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการทดลองกับนักเรียนจำนวน 96 คน ที่เรียนอยู่ในระดับ 3 และระดับ 5 ด้วยการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งไปศึกษาค้นคว้าในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงทั้งวัน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนนอกห้องเรียนระหว่างชั่วโมงที่เรียนผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยประสบการณ์ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ส่วนการวัดด้วยการสังเกตพบว่า พฤติกรรมต่างๆจะเปลี่ยนไปตามอายุ และสภาพแวดล้อมจากแบบจำลองที่จัดทำขึ้นได้ ซึ่งให้เห็นความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ และพฤติกรรมที่มีผลต่อขีดขั้นของการพัฒนาการและความแปลกใหม่ ของสิ่งแวดล้อม

ลันท (จุฑารัตน์ ทองทิพย์. 2549: 59; อ้างอิงจาก Lundt. 1989:1740) ได้ ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของแนวคิดต่อตนเองลักษณะ ทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเมืองมณฑลนาตะวันตกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ลักษณะทางบ้านและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสำคัญเท่าๆ กันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเมื่อใดที่มีการคาดการณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเมื่อนั้นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีผล ถึง 55 % ในขณะที่ลักษณะทางบ้านมีผล 45% นอกเหนือจากอิทธิพลโดยตรงเหล่านี้แล้ว ยังมี อิทธิพลทางอ้อมซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การเลี้ยงดู การ ทุ่มเทให้ได้ เกรดที่ดีเวลาที่ใช้ในการทำการบ้าน การแบ่งชั้นเรียน การคาดหวังของครู ความพอใจ ของครูที่มีต่อสภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนและการร่วมกิจกรรมต่างๆของ นักเรียน การวิจัยยังได้พบว่า การวัดความศรัทธาตนเองที่เจาะจง และการใฝ่ศึกษา ยังเป็นตัวบ่งชี้ ในเรื่องของแนวคิดต่อตนเองได้ดีกว่าคำถามทั่วไปในเรื่องของความศรัทธาตนเองอีกด้วย

เคอร์ริด (Currid. 1982: 28-A) ได้ศึกษาวิจัยการวางแผนในมลรัฐเวอร์จิเนีย ตะวันตกโดยทำการศึกษาว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในท้องที่ต่างๆ ที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษาอย่างไรหรือไม่ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรม เขตที่อยู่อาศัยรวม เขตที่อยู่อาศัยของคนหลายเชื้อชาติและชุมชนนั้นมีความสัมพันธ์กับการวางแผนสูง และการวางแผนที่ดีขึ้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญ

เบรน (Brain. 1968: 2066-A) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของขนาดชั้นเรียนว่าจะมีผลต่อความพึงพอใจ และความรู้ของนักเรียนเพียงใด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่มีขนาดปกติกับขนาดใหญ่มากกว่าปกติ จะมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพอๆกัน และจะไม่พบความสัมพันธ์ที่แน่นอนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่ใช้ห้องเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

เพอร์สัน (Person. 1993: 3071-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผล ที่ได้รับจากการจัดการของวิทยาลัยในรัฐโรไลนาเหนือ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้บริหาร คณะครูในวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆในวิทยาลัย โดย

ผู้ที่ตอบกลับจะถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาพบว่า การบริหารอย่างมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ กับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการ และจากแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านต่างๆพบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความพอใจที่ได้รับจากการจัดการซึ่งมี 27 ปัจจัย มีความพึงพอใจ 17 ปัจจัย และแบบสอบถามเกี่ยวกับบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 10 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่ลูกจ้างต้องการให้เกิดในวิทยาลัย และยังพบว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบันไม่มีผลต่อการยอมรับผลของการจัดการ และถึงแม้ว่าการบริหารในวิทยาลัยไม่สามารถที่จะให้ลูกจ้างในวิทยาลัยดำเนินการได้ทั้งหมด ผู้บริหารก็ควรให้การสนับสนุนให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ควรมีการนำความรู้และความชำนาญของคุณครู และบุคลากรในวิทยาลัยมาผสมผสานให้ควบคู่กับการจัดการอย่างชาญฉลาดของผู้บริหาร ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมในวิทยาลัย

วูรน (จุฑารัตน์ ทองทิพย์, 2549: 60; อ้างอิงจาก Vroon, 1990: 240) ได้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัยด้านศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย โดยสำรวจ ความคิดเห็นและสัมภาษณ์ ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 119 วิทยาลัยใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตก ของประเทศอเมริกาพบว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อบุคคลและการปรับตัวตาม ธรรมชาติ วิทยาลัยขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เขาด้วยกันเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ผลการวิจัยนี้เป็นข้อสรุปสำหรับนโยบายทางด้านการศึกษา ให้คำจำกัดความถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมของวิทยาลัยขนาดเล็กและใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับนักปฏิบัติในการสร้างทฤษฎีใหม่และ เป็นหัวข้อในการวิจัยในอนาคตต่อ

บุฟโฟ (สุพล อนามัย, 2549: 68 อ้างอิงจาก Buffo, 2005: Abstract) ได้ ศึกษาการรับรู้ ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองปกครองเกี่ยวกับความปลอดภัยภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชานเมือง โดยกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษาจำนวน 3,843 คน จำนวน 531 คน และผู้ปกครองจำนวน 271 คน ข้อมูลของการศึกษารั้งนี้ ได้ รับจากแหล่งที่มา 3 ที่ คือ 1) เอกสารที่จำเป็นในการสำรวจเพื่อประเมิน 2) การสำรวจจากนักจิตวิทยาของโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย และ 3) การหากิจกรรมที่สัมพันธ์กันของทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนรับรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนน้อยกว่าครูและผู้ปกครอง นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 รับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของพวกน้อยกว่านักเรียนเกรด 4 โดยนักเรียนมักจะรับรู้ว่สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความปลอดภัยน้อยและจากการศึกษา ยังพบว่า ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนคติที่ดีต่อความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่มีชั้นเรียนพิเศษมีการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่ไม่ มีชั้นเรียนพิเศษ รูปแบบของการค้นพบ ทั้งหมดชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะมีการรับรู้ ในเชิงสร้างสรรค์ต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนน้อย

สรุป

จากงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นปัจจัยพื้นฐาน อันสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียน มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา และมีความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จในทุกๆด้าน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาความคิด การพัฒนาจิตใจ ตลอดจนการพัฒนาคุณธรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์จากความสำคัญของการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเพชรบูรณ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวม (mixed methodology) โดยเริ่มด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และสรุปด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจำแนกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง: ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และส่วนที่สอง: ระเบียบวิธีวิจัยและสรุปย่อ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอนคือ

ตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมโครงการวิจัย โดยศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นของสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากตำรา เอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาเป็นกรอบในการวิจัย จัดทำโครงร่างการวิจัย นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอแนะของคณะกรรมการมาปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการทำวิจัยต่อไป

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย ข้อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเป็นอย่างไร ข้อ 2) รูปแบบการบริหารจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย (Research proposal)

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กิจกรรมที่ 1

1.1 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยใช้วิธีสังเคราะห์เอกสารที่ได้จาก การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ จะเป็นการศึกษาในประเด็นตามแนวทางการประเมินผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการให้บริการ และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาทิเช่น การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม และแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น การวางแผนกระบวนการจัดการ กระบวนการติดตามประเมินผล และการนำไปใช้ เป็นต้น งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ (content analysis)

1.2 นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์ (content Synthesis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ เพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview)

1.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

1.3.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอน

1.3.2 มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป

1.3.3 มีอายุการทำงานในตำแหน่งมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

1.4 นำบทสรุปสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก จากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา และนำตัวแปรที่ได้ไปสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire)

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือวิจัยสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์

กิจกรรมที่ 2 การเสริมสร้างความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมจะเป็นการอบรมเพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ในเรื่อง 1. การจัด สภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน 2. การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ 3.การจัดที่ให้ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน 4. การให้นักเรียน

ได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล 5.การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชน และ 6.ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน

2.1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รับจากการวิเคราะห์เนื้อหาในขั้นที่ 1 และจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์นำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์ (Content Analysis) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่ต้องการ แล้วนำผลที่ได้ไปพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview)

2.2 นำแบบสัมภาษณ์แบบไม่มี โครงสร้าง (unstructured interview) ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ แล้วสรุปเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าเริ่มต้นที่ 0.6 ขึ้นไป ได้ค่าความสอดคล้อง 0.917 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำเครื่องมือการวิจัย ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 แห่ง รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .981

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถาม จากขั้นที่ 2 ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 11 แห่ง แห่งละ 3 คน รวม 33 คน นักศึกษาที่เรียนรายวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 130 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 163 คน รวบรวมข้อมูลตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นที่ 4 การสร้างรูปแบบ

กิจกรรมที่ 3 การศึกษารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการ โดยบูรณาการกับรายวิชา การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ จะเป็นการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการความรู้เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วยนักศึกษาระดับชั้นปีที่สอง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพชรบูรณ์ ที่กำลังศึกษารายวิชา การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา EDAD 101 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 163 คน ผู้วิจัยได้ตั้งเคราะห์ ข้อมูลจาก กิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 ให้ได้รูปแบบของสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก นำองค์ประกอบสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

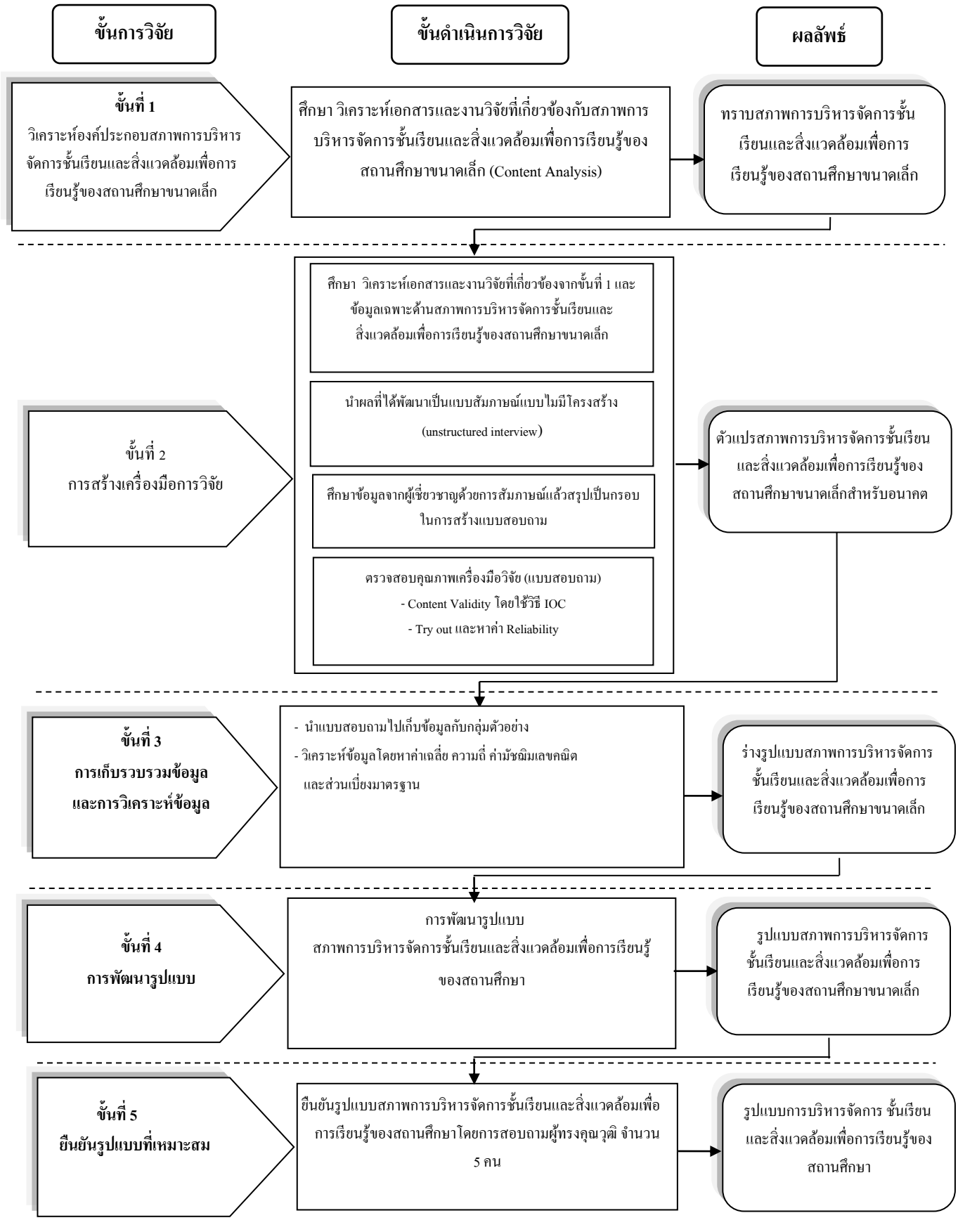
ขั้นที่ 5 ยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ที่เหมาะสม

ผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ที่ได้จากการพัฒนาในขั้นที่ 4 มาตรวจสอบและเพิ่มความเชื่อถือ โดยนำร่างการสภาพการ บริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก มายืนยันด้วยวิธีสอบถาม ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในวงการศึกษา คือผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณา ประเด็นความถูกต้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งให้ ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้แนวนโยบายและการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป

ตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบความ ถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ จัดพิมพ์และเสนอ รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

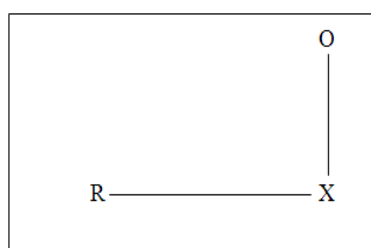
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิจัย ไว้ซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา การสร้างเครื่องมือ การพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methodology) โดยขั้นตอนแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ที่มีแบบแผนการวิจัยในลักษณะการศึกษาแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาวะการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental design) ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนผัง(diagram) ได้ดังแผนภูมิที่ 3

เมื่อ R หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากเทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง
 X หมายถึง ตัวแปรต่างๆ ที่นำมาศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
 O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

แผนภูมิที่ 3 แสดงแผนผังของแผนแบบการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเพชรบูรณ์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถานศึกษานาขนาดเล็กในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษานาขนาดเล็กในจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้สถานศึกษานาขนาดเล็กจำนวน 11 แห่งจำแนกตามกลุ่มนักศึกษาที่เรียนวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการศึกษา รหัสวิชา EDAD101 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 4 หมู่เรียน ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี

ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 127 คน จัดเรียงลำดับแบบโควต้า ได้ 11 กลุ่ม

ชั้นที่ 3 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 1 คน รวม 33 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 130 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 163 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ตัวอย่าง	จำนวนผู้ให้ข้อมูล				รวม
			ผู้บริหาร	ผู้ช่วยผู้บริหาร	ครู	นักศึกษา	
1	โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านไทรงาม	3	1	1	1	11	14
2	โรงเรียนบ้านอมก	3	1	1	1	11	14
3	โรงเรียนบ้านร่องกะถิน	3	1	1	1	12	15
4	โรงเรียนท่าอิฐ	3	1	1	1	12	15
5	โรงเรียนบ้านปากห้วยด่าน	3	1	1	1	12	15
6	โรงเรียนบ้านท่ากกแก	3	1	1	1	12	15
7	โรงเรียนบ้านยางกุด	3	1	1	1	12	15
8	โรงเรียนบ้านป่าเลา	3	1	1	1	12	15
9	โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำร้อน	3	1	1	1	12	15
10	โรงเรียนบ้านหล่ง	3	1	1	1	12	15
11	โรงเรียนบ้านคลองบง	3	1	1	1	12	15
รวม		33	11	11	11	130	163

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรพื้นฐาน เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศชาย เพศหญิง อายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี อายุ ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาโท ปริญญาเอก ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน สำหรับนักศึกษา เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 130 คน

2. ตัวแปรต้น (independent variable) ได้แก่ คือ สภาพปัญหาและความต้องการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบทบาทของสถานศึกษา ด้านการจัดการอนุรักษ์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ขอบข่ายของการเรียนการสอน

2.2 ด้านบทบาทของสถานศึกษา

2.3 ด้านการจัดการอนุรักษ์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

3. ตัวแปรตาม (dependent variable) มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานที่ 7 การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน

3.1 การจัดสภาพต่างๆด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

3.2 การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆในห้องเรียน

3.3 การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และสร้างสรรค์ผลงาน

3.4 การให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล

3.5 การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชน

3.6 ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน

สถานที่ทำการวิจัย : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เลขที่ 83 หมู่ 11 ถ.สระบุรี-หล่มสัก
ต.สระเตี้ย อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000

ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ตั้งแต่ได้รับอนุมัติงบประมาณ จนจบโครงการเป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ตุลาคม 2557 ถึง กันยายน 2558

แผนการดำเนินงาน	เดือนที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ศึกษาข้อมูล เอกสาร และผลงานที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2. สำรวจพื้นที่เบื้องต้น และประสานงานกับสถานศึกษาในพื้นที่		✓	✓									
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ในกิจกรรมที่ 1				✓								
4. ดำเนินการจัดอบรมในกิจกรรมที่ 2					✓							

5. ดำเนินการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในกิจกรรมที่ 3						✓						
6. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล							✓	✓				
7. จัดทำร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์								✓	✓			
8. จัดส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน									✓			
9. แก้ไขปรับปรุงรายงานวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน										✓		
10. จัดพิมพ์รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์											✓	
11. เผยแพร่ผลงานการวิจัย												✓

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (f)

2. การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 วิเคราะห์ระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของคะแนนถือว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบ สอบถามของผู้ให้ข้อมูลอยู่ระดับใด แสดงว่าความคิดเห็นนั้น เป็นไปตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best) ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ในรูปตารางประกอบความเรียง และนำข้อมูลไปใช้ในการสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะต่อไป

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งข้อที่ค้นพบจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำกรอบแนวความคิด ตัวแปรต้น (independent variable) คือ สภาพปัญหาและความต้องการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการให้บริการ ด้านการจัดการอนุรักษ์ ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ตัวแปรตาม ได้แก่ จากการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541) มาเป็นตัวแปรต้น มี 6 ด้าน คือ 1. การจัดสภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน 2. การจัดมุมประสบการณ์ต่างๆ 3. การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงาน 4. การให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล 5. การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียน และชุมชน 6. ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน สำหรับ ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ 11 โรงเรียนผู้ให้ข้อมูล (Respondent) ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 11 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 11 คน ครูผู้สอน 11 รวม จำนวน 33 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 130 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 163 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติความถี่ (f) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ ศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือสถานศึกษาใน จังหวัดเพชรบูรณ์ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 33 คน และนักศึกษาชั้นปีที่สอง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่กำลังศึกษารายวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา EDAD 101 จำนวน 130 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 163 คน ซึ่งนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาประกอบตารางสถิติ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 การจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541

ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการความรู้ “เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้”

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง ข้อมูลดังกล่าวจะนำเสนอในรูปตาราง โดยการวิเคราะห์ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	74	45.4
หญิง	89	54.6
รวม	163	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 45.4 และเพศหญิงจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6

ตารางที่ 2 แสดงอายุของผู้ตอบแบบประเมิน

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18-24 ปี	133	81.6
25-35 ปี	11	6.7
36-45 ปี	6	3.7
46-55 ปี	13	8.0
รวม	163	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 รองลงมา อายุ 46-55 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 รองลงมา อายุระหว่าง 25 - 35 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ลำดับ และน้อยที่สุดอายุ 36-45 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 3 แสดงการศึกษาของผู้ตอบแบบประเมิน

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	103	63.2
ปริญญาตรี	50	30.7
ปริญญาโท	10	6.1
รวม	163	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบประเมินส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และรองลงมาการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 และระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1

ตารางที่ 4 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	11	6.75
ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	11	6.75
ครู	11	6.75
นักศึกษา	130	79.75
รวม	163	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงตามลำดับมีค่ามากที่สุด ดังนี้มี เป็นนักศึกษา จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 79.75 และรองลงมาและมีจำนวนเท่าๆกันคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 และครู จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 11 แห่ง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ได้ 9 – 11 คะแนน	หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการ	มากที่สุด
ได้ 7 – 8 คะแนน	หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการ	มาก
ได้ 5 – 6 คะแนน	หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการ	ปานกลาง
ได้ 3 – 4 คะแนน	หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการ	น้อย
ได้ 1 – 2 คะแนน	หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการ	น้อยที่สุด

เครื่องหมาย ☒ หมายถึง รายการที่สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการกระทำตามกระบวนการด้านนั้น ๆ

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
1.ด้านการจัดการเรียนการสอน														52.04	ปานกลาง
1. การบริการอาคารเรียน														42.50	ปานกลาง
	1.1 การจัดบรรยากาศภายในอาคารเรียน													47.27	ปานกลาง
1	ความพร้อมของอาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรม เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น ความเพียงพอและเหมาะสม	✓			✓		✓	✓	✓				5	45.45	ปานกลาง
2	ขนาด ความกว้างยาว จำนวนสิ่งของเครื่องเล่น และสิ่งปลูกสร้าง บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่น และมุมประสบการณ์ต่างๆ				✓	✓	✓	✓	✓	✓			6	54.55	ปานกลาง
3	ใช้สถานักเรียนดำเนินการ โดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของนักเรียน เสร็จประจำวัน		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	72.73	มาก
4	กำหนดแนวปฏิบัติในการระบายน้ำ ประหยัดไฟ และการกำจัดขยะมูลฝอย					✓	✓	✓	✓				4	36.36	น้อย

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
5	มีแสงสว่างเพียงพอ ประตู หน้าต่างอยู่ในสภาพดี ระบบประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ใช้การได้ดี มีการทาสีห้องต่างๆ ให้สวยงาม มีป้ายบอกชื่ออาคาร และห้องปฏิบัติการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน				✓				✓	✓			3	27.27	น้อย
	2. การใช้ประโยชน์จากอาคารเรียน													36.36	น้อย
6	ที่จัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	✓			✓			✓	✓	✓			5	45.45	ปานกลาง
7	มีแผนการใช้อาคารอย่างชัดเจน และมีผู้รับผิดชอบ		✓		✓	✓		✓		✓			5	45.45	ปานกลาง
8	มีห้องเรียน ห้องพิเศษ ห้องบริการอื่นๆ เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน					✓	✓	✓			✓		4	36.36	น้อย
9	จัดทำตารางและแสดงการใช้อาคารสถานที่ รวมถึงห้องพิเศษต่างๆ					✓		✓		✓			3	27.27	น้อย
10	ให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชนในกิจกรรมของชุมชน โดยมีหลักฐานการให้บริการ					✓	✓	✓					3	27.27	น้อย
	3. การดูแลรักษาอาคารเรียน													50.00	ปานกลาง
11	สะอาด ปลอดภัย สะดวกในการจัดกิจกรรม มีความเพียงพอและเหมาะสมในเรื่องขนาด ความกว้างยาว จำนวนห้องและอื่นๆ	✓			✓			✓	✓		✓		5	45.45	ปานกลาง
12	มีผู้ร่วมรับผิดชอบโดยแต่งตั้งอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และให้สถานักเรียนมีส่วนร่วม		✓		✓		✓	✓	✓	✓			6	54.55	ปานกลาง

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
13	มีถึงดับเพลิง และเครื่องตัดไฟ เครื่องมืออุปกรณ์ในการป้องกัน ทุกอาคารเรียน	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	7	63.64	มาก
14	มีผู้ร่วมรับผิดชอบโดยแต่งตั้งอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย		✓			✓	✓	✓					4	36.36	น้อย
15	มีการฝึกอบรมให้ความรู้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้							✓					1	9.09	น้อยที่สุด
2. การบริการห้องเรียน														50.00	ปานกลาง
	1. การจัดบรรยากาศในห้องเรียน													54.54	ปานกลาง
16	สะดวกในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	7	63.63	มาก
17	มีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย เช่น ครูประจำชั้น ครูเวรประจำวัน นักเรียนที่รับผิดชอบ		✓		✓	✓		✓	✓				5	45.45	ปานกลาง
18	มีแสงสว่างเพียงพอ เครื่องอำนวยความสะดวก พัฒลม คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ อากาศถ่ายเทสะดวก ตกแต่งบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน มีบรรยากาศทางวิชาการ ไม่แออัด โต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์ประจำห้องมีสภาพดี มีสื่อและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นประจำห้อง				✓	✓	✓	✓	✓	✓			6	54.55	ปานกลาง
	2. การใช้และการดูแลรักษาห้องเรียน													45.45	ปานกลาง
19	เน้นที่กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ	✓			✓			✓	✓	✓			5	45.45	ปานกลาง
20	การรักษาความสะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ปลอดภัย มีงบประมาณในการซ่อมบำรุงและมีสภาพพร้อมใช้อยู่เสมอ		✓		✓		✓	✓		✓			5	45.45	ปานกลาง

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
21	มีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย เช่น ครูประจำชั้น ครูเวรประจำวัน				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		7	63.63	มาก
22	มีระเบียบแบบแผนการใช้ห้องเรียน จัด โครงการ/กิจกรรมประกวดห้องเรียนเพื่อ ยกย่อง ชมเชยให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและ กำลังใจ				✓	✓				✓			3	27.27	น้อย
3. การสื่อสาร การจัดการสื่อสารมีปริมาณ อุปกรณ์สื่อสาร														63.63	มาก
23.	ห้องยูสโซเน็ต (USO) NET WIFI Wireless สื่อสารผ่าน Website ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ทางไกลผ่านดาวเทียม อุปกรณ์สื่อสารมี โทรศัพท์ภายใน วิดีทัศน์	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓			7	63.63	มาก

จากตาราง 5 พบว่า มีสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ด้านการ
จัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.04 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่าด้าน การจัดการสื่อสาร มีปริมาณอุปกรณ์สื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือร้อยละ 63.63 อยู่ในระดับมาก
และด้านการบริการอาคารเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือร้อยละ 42.50 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
ของสถานศึกษาด้านบทบาทของสถานศึกษา

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
2. ด้านบทบาทของสถานศึกษา														47.76	ปานกลาง
4. การบริการห้องพิเศษ														40.91	ปานกลาง
	1. การจัดบรรยากาศห้องพิเศษ													45.45	ปานกลาง
24	มีการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงให้พร้อม ใช้ทุกภาคเรียน	✓			✓	✓			✓	✓	✓	✓	5	45.45	ปานกลาง
25	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ	✓	✓		✓	✓	✓		✓				6	54.55	ปานกลาง

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
26	มีแสงสว่างเพียงพอ เครื่องอำนวยความสะดวก พัฒน คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ อากาศถ่ายเทสะดวก มีป้ายนิเทศแสดงคำแนะนำเทคนิค และการใช้ห้องเรียน การใช้เครื่องมือ ดำเนินเรื่องความปลอดภัย ระเบียบปฏิบัติและสถิติต่างๆ				✓	✓			✓	✓			4	36.36	น้อย
	2. การใช้และการดูแลรักษาห้องพิเศษ													36.36	น้อย
27	มีการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงให้พร้อมใช้ทุกภาคเรียน	✓			✓	✓			✓	✓			5	45.45	ปานกลาง
28	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบสำรวจความจำเป็นและสภาพปัญหาของห้องต่างๆที่ต้องปรับปรุงซ่อมแซม เพื่อดำเนินการดำเนินงานดำเนินการต่อไป		✓		✓	✓			✓	✓			5	45.45	ปานกลาง
29	มีบันทึก สถิติการใช้ห้อง ติดตามประเมินผล การใช้ห้องอย่างเป็นระบบ เก็บรวบรวมผลงาน เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์				✓						✓		2	18.18	น้อยที่สุด
	5. การบริการอาคารประกอบ													47.12	ปานกลาง
	1. ห้องปฏิบัติงาน การจัดห้องปฏิบัติงาน													47.72	ปานกลาง
30	มีการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงให้พร้อมใช้ทุกภาคเรียน	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	8	72.72	มาก
31	ความพร้อมของปัจจัยสนับสนุนการให้บริการ		✓		✓			✓	✓				4	36.36	น้อย
32	มีห้องปฏิบัติการต่างๆ อย่างเพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐานจัดให้				✓	✓		✓	✓	✓			5	45.45	ปานกลาง
33	มีตารางการใช้ห้องต่างๆ						✓	✓	✓		✓		4	36.36	น้อย
	2. การจัดอาคาร โรงอาหาร													45.45	ปานกลาง
34	สะอาดเรียบร้อยพอเพียงต่อความต้องการ มีโต๊ะนั่งรับประทานอาหาร การระบบกำจัดของเสีย น้ำทิ้งถูกต้อง มีบริการน้ำดื่มที่ถูกต้องอนามัย โดยผ่านเครื่องกรองน้ำดื่ม พัฒน แสงสว่าง	✓			✓	✓		✓	✓	✓			6	54.55	ปานกลาง

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
35	มีโรงอาหาร ตารางผู้รับผิดชอบในการดูแล และมีระเบียบการใช้ห้องร่วมกัน				✓	✓		✓		✓	✓	✓	6	54.55	ปานกลาง
36	มีครุภัณฑ์ประจำโรงอาหาร เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องครัว จัดเก็บอย่างเป็นระเบียบเพื่อป้องกันสัตว์และแมลงที่เป็นพาหะของโรค				✓	✓		✓		✓			4	36.36	น้อย
37	จัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนาตามหัวข้อการให้บริการ						✓	✓		✓	✓		4	36.36	น้อย
	3.การจัดอาคารหอประชุม/ห้องประชุม													45.45	ปานกลาง
38	มีห้องประชุมสำหรับใช้ประชุมและจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม สะอาด สบาย และปลอดภัย	✓			✓	✓		✓	✓	✓	✓		7	63.63	มาก
39	ห้องบริหาร และห้องพักรับการการโรง		✓						✓		✓		3	27.27	น้อย
40	มีการบริการห้องประชุมให้กับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ที่เข้ามาขอใช้บริการ				✓	✓	✓	✓				✓	5	45.45	ปานกลาง
	4. อาคารห้องน้ำ-ห้องส้วม													45.45	ปานกลาง
41	มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่สะอาด พอเพียง ถูกสุขลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐาน	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	72.72	มาก
42	มีเวรรักษาความสะอาด และผู้รับผิดชอบ						✓	✓					2	18.18	น้อยที่สุด
	5.การบริการอาคารพลศึกษา/ห้องพลศึกษา													51.51	ปานกลาง
43	ยังไม่มีห้องเป็นเอกเทศ แต่มีห้องสำหรับจัดเก็บอุปกรณ์ทางการกีฬาเป็นสัดส่วน สะอาด เป็นระเบียบและปลอดภัย	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓		7	63.63	มาก
44	ตามความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา		✓		✓			✓				✓	5	45.45	ปานกลาง
45	มีอาคารพลศึกษา ห้องพลศึกษา พร้อมอุปกรณ์และเครื่องใช้อย่างเพียงพอเหมาะสม มีสภาพพร้อมใช้		✓	✓		✓		✓			✓		5	45.45	ปานกลาง

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
52	ได้จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อสนับสนุน ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและเอื้อต่อการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	100.00	มากที่สุด
53	มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/ปฏิทินการปฏิบัติงาน/และผู้รับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓			✓	✓				6	54.55	ปานกลาง
54	มีการกำหนดแนวทางในการวางแผนการบริหารจัดการอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			7	63.64	มาก
55	จัดทำแผนผังบริเวณโรงเรียน คู่มือและพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัยเหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์				✓		✓	✓	✓		✓		5	45.45	ปานกลาง
56	ติดตาม ตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้				✓	✓		✓	✓	✓			5	45.45	ปานกลาง
57	สำรวจความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง สรุป/ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อจบโครงการ/กิจกรรม					✓		✓		✓			3	27.27	น้อย
58	กำหนดแนวปฏิบัติในการระบายน้ำประหยัไฟฟ้า และการกำจัดขยะมูลฝอย						✓	✓			✓		3	27.27	น้อย
59	สรุป ประเมินผลและรายงานการใช้ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา					✓		✓		✓			3	27.27	น้อย
	2. การจัดบรรยากาศ													40.00	ปานกลาง
60	มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม และความเร่งด่วน มีการพัฒนาขึ้นอยู่กับความพร้อมของงบประมาณ และอยู่ในแผนงาน/โครงการ	✓		✓	✓	✓		✓					5	45.45	ปานกลาง

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
61	มีการจัดบริเวณเป็นสัดส่วน ร่มรื่น ตกแต่งบริเวณสวยงาม		✓		✓		✓	✓	✓		✓		6	54.55	ปานกลาง
62	มีถนนภายในที่ใช้สัญจรเป็นระเบียบ มีรั้วแสดงอาณาเขตและมีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี แข็งแรง เพื่อความปลอดภัย				✓	✓		✓	✓	✓			5	45.45	ปานกลาง
63	มีสถานที่เล่นออกกำลังกาย และพักผ่อน มีอากาศปลอดโปร่ง ไม่มีแหล่งมลพิษ บรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้						✓	✓			✓		3	27.27	น้อย
64	กำหนดแนวปฏิบัติในการระบายน้ำประหยัไฟฟ้า และการกำจัดขยะมูลฝอย					✓		✓		✓			3	27.27	น้อย
9. การบริการห้องบริการ														45.08	ปานกลาง
	1. การจัดบรรยากาศห้องบริการ													47.73	ปานกลาง
65	จัดบรรยากาศของห้องบรรณารักษ์ของห้องบริการให้เกิดความสะอาดความร่มรื่น ความสวยงาม ความปลอดภัย และความสะดวกตามห้องต่างๆ เช่น ห้องพยาบาล ห้องธุรการ ห้องยูสโซเน็ต (USO) ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดโรงเรียน ฯลฯ	✓			✓	✓		✓	✓		✓		6	54.55	ปานกลาง
66	มีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย เช่น ครูประจำชั้น ครูเวรประจำวัน นักการภารโรง		✓		✓		✓	✓	✓	✓			6	54.55	ปานกลาง
67	มีแสงสว่างเพียงพอ เครื่องอำนวยความสะดวก พัฒม คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ อากาศถ่ายเทสะดวก มีป้ายนิเทศแสดงคำแนะนำการใช้ห้องเรียน ระเบียบปฏิบัติและสถิติต่างๆ				✓		✓	✓	✓		✓		5	45.45	ปานกลาง
68	กำหนดแนวปฏิบัติในการระบายน้ำประหยัไฟฟ้า และการกำจัดขยะมูลฝอย					✓		✓	✓	✓			4	36.36	น้อย

ข้อ	รายการ	สถานศึกษา											รวม	ร้อยละ	ระดับ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
	2. การใช้และการดูแลรักษาห้องพิเศษ													42.42	ปานกลาง
69	มีการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงให้พร้อมใช้ ทุกภาคเรียน	✓			✓	✓	✓		✓				5	45.45	ปานกลาง
70	มีตารางการใช้ บันทึกการใช้ มี ผู้รับผิดชอบ		✓		✓	✓	✓		✓				5	45.45	ปานกลาง
71	มีแผน ตาราง และระเบียบการใช้ห้อง มี แผนในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน อย่างต่อเนื่อง				✓	✓			✓	✓			4	36.36	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า มีสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ด้านการจัดการอนุรักษ์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 46.97 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร้อยละ 48.86 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดบรรยากาศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือร้อยละ 40.00 อยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 การจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน พุทธศักราช 2541

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์หา $\bar{X}$ การจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541

ข้อที่	เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	ด้านการจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ กิจกรรมบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน	3.50	0.664	มาก
1	จัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของอาคารเรียน ห้องเรียน และห้องพิเศษ เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน	3.88	.652	มาก
2	จัดสภาพอาคารประกอบเอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน	3.72	.805	มาก
3	จัดสภาพบริเวณโรงเรียน เช่น สนาม สวนหย่อมเอื้อต่อบรรยากาศ การเรียนการสอน	3.67	.831	มาก
4	มีการจัดการขยะมูลฝอยและบำบัดของเสียต่างๆ อย่างเป็นระบบ	3.29	.936	ปานกลาง
5	จัดโต๊ะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียน ให้สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างอิสระ	3.55	.739	มาก
6	จัดระบบการใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า แสงสว่าง น้ำดื่ม น้ำใช้ อย่างเหมาะสมเพียงพอ	3.73	.770	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ด้านการจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ กิจกรรมบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีค่ามาก ไปหาค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของอาคารเรียน ห้องเรียน และห้องพิเศษ เอื้อต่อการบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.88, S.D. = 0.652$) การจัดระบบการใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า แสงสว่าง น้ำดื่ม น้ำใช้ อย่างเหมาะสมเพียงพอ ($\bar{X}=3.73, S.D. = 0.770$) การจัดสภาพอาคารประกอบเอื้อต่อการบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.72, S.D. = 0.805$) การจัดสภาพบริเวณโรงเรียน เช่น สนาม สวนหย่อมเอื้อต่อการบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.67, S.D. = 0.831$) และการจัดโต๊ะ เก้าอี้ภายในห้องเรียน ให้สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างอิสระ ($\bar{X}=3.55, S.D. = 0.739$) ค่าเฉลี่ยปานกลาง ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยและบำบัดของเสียต่างๆ อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.29, S.D. = 0.936$)

สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ ด้านการจัดสภาพต่างๆ ด้านกายภาพ กิจกรรมบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน คะแนนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.50, S.D. = 0.664$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดมุมประสบการณ์

N = 163

ข้อที่	เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	การบริหารด้านการจัดมุมประสบการณ์	3.39	0.857	ปานกลาง
7	การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน	3.42	1.018	ปานกลาง
8	การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	3.42	.838	ปานกลาง
9	การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันของนักเรียน	3.45	1.026	ปานกลาง
10	การจัดมุมประสบการณ์ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล	3.24	.961	ปานกลาง
11	กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้รับการเสริมแรงจากครูให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและจากกลุ่ม	3.36	.895	ปานกลาง
12	กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนนักเรียนได้ฝึกคิดรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.30	.630	ปานกลาง
13	กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ นักเรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข	3.33	.693	ปานกลาง

ข้อที่	เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14	การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน	3.49	.789	ปานกลาง
15	การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่นตลอดจนความสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่องกัน	3.52	.870	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ด้านการจัดมุมประสบการณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีค่ามาก ไปหาค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่นตลอดจนความสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่องกัน ($\bar{X}=3.52$, S.D. = 0.870) ค่าเฉลี่ยปานกลาง ได้แก่ การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน ($\bar{X}=3.49$, S.D. = 0.789) การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันของนักเรียน ($\bar{X}=3.45$, S.D. = 1.026) การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ($\bar{X}=3.42$, S.D. = 1.018) การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง ($\bar{X}=3.42$, S.D. = 0.838) กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้รับการเสริมแรงจากครูให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและจากกลุ่ม ($\bar{X}=3.36$, S.D. = 0.895) กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ นักเรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข ($\bar{X}=3.33$, S.D. = 0.693) กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนนักเรียนได้ฝึกคิดรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.30$, S.D. = 0.630) การจัดมุมประสบการณ์ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล ($\bar{X}=3.24$, S.D. = 0.961)

สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษานาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ ด้านการจัดมุมประสบการณ์ มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.39$, S.D. = 0.857)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน
และสร้างสรรค์ผลงาน

N = 163

ข้อที่	เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	การบริหารจัดการที่ให้นักเรียนนำเสนอและสร้างสรรค์ผลงาน	3.52	0.848	มาก
16	จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์และการ สร้างสรรค์ผลงาน โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่สะดวกต่อการนำเสนอผลงาน ของนักเรียน	3.61	.820	มาก
17	จัดให้มีการแสดงผลงาน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงชิ้นงานและ สร้างสรรค์ผลงานของตน	3.45	.931	ปานกลาง
18	จัดข้อมูลที่เหมาะสมในการนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นการอธิบายให้ เหตุผลเกี่ยวกับผลงานนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้นำไปประเมินตนเอง	3.48	.964	ปานกลาง
19	การนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงาน เจ้าของผลงานยินยอมให้นำ ออกแสดง	3.54	.678	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ด้านการจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงานมีจำนวน
ทั้งสิ้น 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีค่ามาก ไปหาค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์และ
การสร้างสรรค์ผลงาน โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่สะดวกต่อการนำเสนอผลงานของนักเรียน ($\bar{X}=3.61, S.D. =$
 0.820) การนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงาน เจ้าของผลงานยินยอมให้นำออกแสดง ($\bar{X}=3.54, S.D. =$
 0.678) ค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดข้อมูลที่เหมาะสมในการนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นการอธิบาย
ให้เหตุผลเกี่ยวกับผลงานนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้นำไปประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.48, S.D. = 0.964$) การจัดให้
มีการแสดงผลงาน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงชิ้นงานและสร้างสรรค์ผลงานของตน ($\bar{X}=3.45, S.D.$
 $= 1.026$)

สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จ.เพชรบูรณ์ การบริหารจัดการที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงานมีคะแนนอยู่ใน
ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.52, S.D. = 0.848$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล

N = 163

ข้อที่	เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	การบริหารโรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล	3.47	0.864	ปานกลาง
20	นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในเรื่องที่เป็นประสบการณ์ตรง เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่นของตน	3.44	1.025	ปานกลาง
21	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความภูมิใจ และสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข	3.38	1.084	ปานกลาง
22	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความ คิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ ที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน	3.46	.818	ปานกลาง
23	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาอาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	3.61	.698	มาก
24	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสภาพ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชนสามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชนตลอดจน อนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตน	3.47	.697	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ด้านนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีค่ามาก ไปหาค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาอาชีพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X}=3.61, S.D. = 0.698$) ค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชนสามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชนตลอดจน อนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตน ($\bar{X}=3.47, S.D. = 0.697$) กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความ คิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ ที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน ($\bar{X}=3.46, S.D. = 0.818$) นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในเรื่องที่เป็น ประสบการณ์ตรง เมื่อนักเรียน ได้เรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่นของตน

($\bar{X}=3.44, S.D. = 1.025$) กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัดโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความภูมิใจและสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข($\bar{X}=3.38, S.D. = 1.084$)

สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ ด้านนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.47, S.D. = 0.864$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านจัดระบบนิเวศวิทยา

N = 163

ข้อที่	เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	การบริหารโรงเรียนจัดระบบนิเวศวิทยา	3.47	0.769	ปานกลาง
25	จัดระบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ให้มีประโยชน์เกื้อกูลกัน	3.24	.999	ปานกลาง
26	ส่งเสริมให้ครู นักเรียน และชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม	3.43	.638	ปานกลาง
27	จัดโอกาสให้ครู นักเรียน ได้พบปะผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและช่วยพัฒนาระบบนิเวศ	3.66	.833	มาก
28	โรงเรียนเป็นผู้นำด้านการพัฒนาและแก้ไขระบบนิเวศ	3.56	.609	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ด้านจัดระบบนิเวศวิทยามีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีค่ามาก ไปหาค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดโอกาสให้ครู นักเรียน ได้พบปะผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและช่วยพัฒนาระบบนิเวศ ($\bar{X}=3.66, S.D. = 0.833$) โรงเรียนเป็นผู้นำด้านการพัฒนาและแก้ไขระบบนิเวศ ($\bar{X}=3.56, S.D. = 0.609$) ค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ได้แก่ จัดระบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ให้มีประโยชน์เกื้อกูลกัน ($\bar{X}=3.24, S.D. = 0.999$) ส่งเสริมให้ครู นักเรียน และชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.43, S.D. = 0.638$)

สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ การบริหารด้านจัดระบบนิเวศวิทยา มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.47, S.D. = 0.769$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน
ในโรงเรียน

N = 163

ข้อที่	เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	การบริหารความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนในโรงเรียน	3.87	0.786	มาก
29	ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนและกิจกรรมสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสภาพสิ่งแวดล้อมและสภาพชุมชน	4.04	.661	มาก
30	ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะที่พึงประสงค์ ในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อม	4.06	.705	มาก
31	ครูจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน	3.83	.918	มาก
32	ครูเสริมสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม	3.87	.913	มาก
33	ครูเป็นผู้นำหรือจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง บรรยากาศและสภาพแวดล้อม	3.74	.798	มาก
34	ครูจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียน แสดงความรัก เมตตาเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข	3.66	.722	มาก

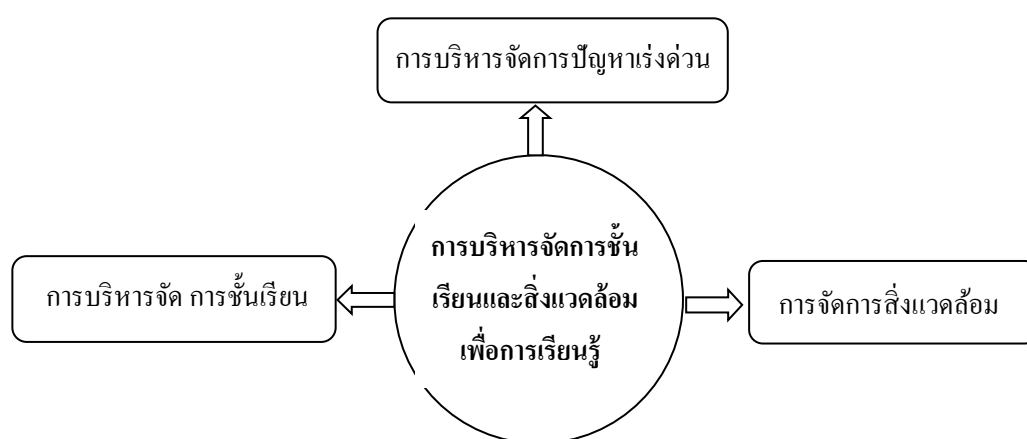
จากตารางที่ 13 พบว่า ด้านความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนในโรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่มีค่ามาก ไปหาค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะที่พึงประสงค์ ในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.661) ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนและ กิจกรรมสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสภาพสิ่งแวดล้อมและสภาพชุมชน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.705) ครูเสริมสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.913) ครูจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.918) ครูเป็นผู้นำหรือจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.798) ครูจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียน แสดงความรัก เมตตาเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.722)

สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ การบริหารด้านความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนในโรงเรียน มีคะแนนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.87$, S.D. = 0.786)

ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการความรู้

จากการอภิปรายเสนอแนะแนวทางในการพัฒนารูปแบบ ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ พบว่า เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยพบว่า ได้แบ่งประเด็นสำคัญ ออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1. ด้านการจัดการปัญหาเร่งด่วน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงอาคารสถานที่ ด้านการพัฒนาปรับปรุงห้องเรียน และห้องพิเศษ ด้านการพัฒนาปรับปรุงสุขอนามัย 2. ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน ได้แก่ ด้านการจัดมุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ ด้านความปลอดภัย ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งหมด ด้านงบประมาณ ด้านการประเมินชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม 3. ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แยกออกเป็น 2 ส่วนคือ ปัญหาจากภายใน ได้แก่ 1. การขาดแคลนสื่อเทคโนโลยี 2. การขาดแคลนสื่อที่เป็นหนังสือเสริมความรู้ 3. โต๊ะ เก้าอี้ ไม่พอเพียงสำหรับนักเรียน 4. การเกิดมลพิษทางเสียงและทางอากาศ ปัญหาจากภายนอก ได้แก่ 1. สถานศึกษามีพื้นที่ในการดูแลมาก แต่ขาดบุคลากรที่ต้องดูแล 2. อาคารต่างๆ ที่มีอยู่เดิมชำรุดทรุดโทรม 3. อาคารเอนกประสงค์ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 4. ถนนและสาธารณูปโภคภายในสถานศึกษาไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ในฤดูฝน สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ที่มา : ข้อมูลจากโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้” เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ณ ห้องน้ำหนาว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology) โดยขั้นตอนแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 45.4 และเพศหญิงจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-24 ปีจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 รองลงมาอายุ 46-55 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 รองลงมาอายุระหว่าง 25 - 35 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ลำดับ และน้อยที่สุดอายุ 36-45 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ผู้เข้าร่วมโครงการมีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และรองลงมาการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 และระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 ซึ่งเป็นนักศึกษา จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 79.75 และรองลงมาและมีจำนวนเท่าๆกันคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และครู อย่างละ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 รวมทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 20.25

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษานขนาดเล็ก

ผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการของสถานศึกษา พบว่า มีสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.04 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้าน การจัดการสื่อสาร มีปริมาณอุปกรณ์สื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือร้อยละ 63.63 อยู่ในระดับมาก และด้านการบริการอาคารเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือร้อยละ 42.50 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านบทบาทของสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 47.76 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือร้อยละ 60.60 อยู่ใน

ระดับปานกลาง และด้านการให้บริการน้ำดื่ม มีค่าต่ำสุดคือ ร้อยละ 42.42 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดการอนุรักษ์ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 46.97 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร้อยละ 48.86 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการจัดบรรยากาศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือร้อยละ 40.00 อยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 การจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน พุทธศักราช 2541

ผลการวิเคราะห์หา $\bar{X}$ การจัดการความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน พุทธศักราช 2541 พบว่าด้านการจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ กิจกรรมบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ มีผลการดำเนินงาน ด้านกายภาพ กิจกรรมบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน คะแนนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.50$, S.D. = 0.664) ด้านการจัดมุมประสบการณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.39$, S.D. = 0.857) ด้านการจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงานมีคะแนนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.52$, S.D. = 0.848) ด้านนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูล มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.47$, S.D. = 0.864) ด้านจัดระบบนิเวศวิทยา มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.47$, S.D. = 0.769) ด้านความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนในโรงเรียน มีคะแนนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.87$, S.D. = 0.786)

ตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

จากการอภิปรายเสนอแนะแนวทางในการพัฒนารูปแบบ ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ พบว่า เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบหลักพบว่า ได้แบ่งประเด็นสำคัญออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1. ด้านการจัดการปัญหาเร่งด่วน 2. ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน และ 3. ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ที่สถานศึกษาขนาดเล็กจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังนั้นเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในจากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 สถานศึกษาควรมีแผนปฏิบัติงาน ในแต่ละแผนงานเพื่อเป็นแนวทางและเป็นคู่มือในการดำเนินงานไปตามลำดับขั้น มีข้อมูลสารสนเทศ และองค์ความรู้ที่ถูกต้อง แม่นยำ ทันต่อเหตุการณ์ น่าเชื่อถือ และสามารถพยากรณ์อนาคตได้

1.2 สถานศึกษาควรมีกำหนดนโยบายในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไขขั้นตอนการดำเนินงานให้ครบถ้วนทุกกระบวนการทำงานที่จำเป็น มีผู้รับผิดชอบดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์ทั้งปัจจุบัน และอนาคต

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

2.1 สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร

- การเตรียมความพร้อม ในเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ
- การระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างมีส่วนร่วม สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อจะได้ข้อมูลที่หลากหลาย
- การเตรียมความพร้อม ในเรื่องการนำแผนงานด้านจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ไปปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่เป็นปกติ

2.2 สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ

2.3 สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านระเบียบ วิธีปฏิบัติต่างๆ จัดทำคู่มือการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

2.4 สถานควรมีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาด้านการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ เพราะสถานศึกษาเป็นของชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ครั้งนี้มีการต่อยอดและเกิดประโยชน์ในวงการศึกษาในระดับต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการสภาพจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ กับสถานศึกษานขนาดกลางและขนาดใหญ่เพื่อยกระดับความเป็นเลิศ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการนำผลการประเมินไปใช้ เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านข้อจำกัด สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ทอง, **สิ่งแวดล้อมศึกษา : ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม** (ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2538), 49.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, **“คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน,”**(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2539), 16.
- กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521** (ฉบับปรับปรุง, พ.ศ. 2533) (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534), 8.
- กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, **พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง** (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย, 2536), 102-103.
- เกษม จันทร์แก้ว, **วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- กรมสามัญศึกษา, **การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2552),9.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร, **“การวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ,”** วิทยาจารย์ 83, 6 (กรกฎาคม 2533) : 34-38.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544, เมษายน). **บรรยากาศในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน**.วารสารวิชาการ, หน้า 45.
- ดรักเกอร์, ปีเตอร์ เอฟ. **การจัดการความรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. แปลโดย ฉัฐยา สันตะการผล. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1998) จำกัด, 2554. (8-31)
- นิพนธ์ จิตต์ภักดี. (2528). ขวัญเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติงาน. **สารพัฒนาหลักสูตร**, 91(2), 56-58.
- นิตยา ใจดาบ. (2530). **ความสัมพันธ์เชิงคาโนนิกอระหว่างองค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนรัฐบาลกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- นพดล เจนอักษร และสุวิทย์ มูลคำ, **“การบริหารจัดการโรงเรียนทั้งระบบ,”** ในเอกสารโครงการรุ่งอรุณ ชุดที่ 2 แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติงานเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม เล่มที่ 5 (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานโครงการรุ่งอรุณ, 2544),41.

นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์. (2545). การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, 10(3) : 9.

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเสรษฐ์. (2544). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็ก มีได้สร้างเพื่อใคร. วารสารวิชาการ, 29 - 33.

ปฏิกม พงษ์ ประเสริฐ. (2550). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประเวศ วะสี. (2542, มกราคม). วิสัยทัศน์กระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ, 9.

ประโยชน์ของการจัดการความรู้. เข้าถึงเมื่อ 12 มีนาคม 2556. จาก www.e-catholic.au.edu/documents/km.doc

ปรีชา สุนทรมาน. (2545). พัฒนาค้นด้วยการศึกษา. วารสารวิชาการ, 3(1): 8.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2535), 138.

พรพจน์ พจน์พัฒนาพล. (2548). การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนวัดเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้เทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราตรี ภารา. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอักษราพิพัฒน์ จำกัด, 2540.

ราตรี ลกะวงศ์. (2549). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. รุ่งเรือง ลิ้มชูปฏิภาณ, การบริหารสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาประเทศไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2547.

เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วิชาญ สุวรรณวงษ์. (2549). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ตามการรับรู้ของครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมาน ปรีชา. (2548). การพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุเทพ ชีรศาสตร์, ISO 1400 มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น), 2542 : 1-1

สุนันท์ สุขสวัสดิ์. (2552). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพรรณิ มีเทศก์, คู่มือบริหารโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538),48.

สุพรรณิ มีเทศก์, คู่มือผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

สุพล อนามัย. (2549). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ศูนย์วิชาการกับการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา,
เล่มที่ 1, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530), 1.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.2554.
การพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ
ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. เล่มที่ 8

สำนักงาน, คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.,2524), 9.

อรุณชัย กัณหาภา. (2548). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต.

เอกชัย กี่สุขพันธ์, หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์,
2537), 88.

อรพรรณ รัตนวงศ์. (2551). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร
ส่วนตำบล จังหวัดนครนายก. กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อำนาจ เจริญศิลป์. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม . (กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้ง เฮาส์,
2543), 380.

Abbas Tahakkori and Charles Tedis, **Mixed Methodology : Combining Qualitative and Quantitative
Approaches** (Thousand Oaks, California:Sage, 1998) : 21-25 .

Bernard S. Cayne, "Environment," In **Encyclopedia Americana** 10 (1975) : 480.

Carter V. Good, **Dictionary of Education** (New York : McGraw - Hill Book Co., 1959), 214.

Jolly, V. “**The Concept of Environmental Management**”. P. 225. Managing the Environment.

New Delhi : **Indian Environmental Society**, 1976.

Lee J. Cronbach, **Essentials of Psychological Test**, 4th ed. (New York : Harper & Row, 1984), 126.

Nobile and Dudy J (ed), **The Complete Ecology Fact Book Garden City** (NY : Doubleday & Company Inc., 1972), 154.

Winslow, J.H. and S.G. Gubby. **The Land is Our Life**. Port Moresby : Office of Environment, 1976.

Webster 3rd, "New International Dictionary." (Chicago : **Encyclopedia Press**. 1976), 760.

John W. Best, **Research in Education** (New Jersey : Prentice – Hall Inc., 1970), 190.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์และตอบแบบสัมภาษณ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์
การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

1. นายสมพงษ์ คำขาว	โรงเรียนบ้านหลุง จ.เพชรบูรณ์
2. นายประเสริฐ ศรีแก้ว	โรงเรียนบ้านอมก จ.เพชรบูรณ์
3. นายวิวัฒน์ เพ็ชรประดับ	โรงเรียนท่าอินุญ จ.เพชรบูรณ์
4. นางจรัสศรี วยาคำ	โรงเรียนบ้านท่ากกแก จ.เพชรบูรณ์
5. นายประมาณ โพธิ์จักร	โรงเรียนบ้านป่าเลา จ.เพชรบูรณ์
6. นายปราโมทย์ สนธยามาลัย	โรงเรียนบ้านคลองบง จ.เพชรบูรณ์
7. นายอภิสิทธิ์ จิตรโสภณกรณ	โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านไทรงาม จ.เพชรบูรณ์
8. นายเด่น ลีลา	โรงเรียนบ้านร่องกะถิน จ.เพชรบูรณ์
9. นางอารีวรรณ ขุนภักดี	โรงเรียนบ้านปากห้วยด่าน จ.เพชรบูรณ์
10. นายภิญโญ เกลิ้นแก้ง	โรงเรียนบ้านยางกุด จ.เพชรบูรณ์
11. นายสุรพงษ์ แสงสีมูข	โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำร้อน จ.เพชรบูรณ์

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา
เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
(Classroom and Environment Management For Learning)

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา

แบบสัมภาษณ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ สำหรับโครงการวิจัยประกอบการจัดการเรียนการสอน เรื่อง“การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (Classroom and Environment Management For Learning)” ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ท่านมีค่ายิ่งต่อการดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ และเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรในรายวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ต่อนักศึกษาระดับปริญญาตรีในชั้นต่อไป

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 ข้อคำถามในการสัมภาษณ์สำหรับการพิจารณากำหนดตัวแปรเพื่อเป็นกรอบในการวิจัย

กลุ่มพื้นฐานทางการศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

กลุ่มพื้นฐานการศึกษาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง : โปรดเขียนรายละเอียดสำหรับสถานภาพของท่าน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน.....

.....

วัน/เดือน/ปี/เวลา วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....น.

ลงชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 : ข้อคำถามในการสัมภาษณ์สำหรับการพิจารณากำหนดตัวแปร

คำชี้แจง : โปรดตอบคำถามอย่างละเอียด

เกริ่นนำ

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่ทุกคนควรจะสนใจและตระหนักถึงความสำคัญ เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อทั้งระดับโลก ระดับประเทศ ระดับกลุ่มชนและระดับบุคคล โดยมนุษย์เป็นผู้ที่ทำลายสิ่งแวดล้อมเสียเอง ซึ่งทำให้เกิดสภาวะวิกฤตไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยได้สูญเสียทรัพยากร ธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ไปมากที่สุด เพื่อให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ดังนั้น การปลูกจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน อันเป็นพืชพันธุ์ใหม่ของแผ่นดินซึ่งโรงเรียนเป็นองค์การสำคัญในการปลูกจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนเนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กจะต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ไม่ต่ำกว่าวันละ 6-7 ชั่วโมง เป็นเวลา 7-12 ปี สิ่งที่พบเห็นในโรงเรียนในระยะยาววัย จะสั่งสมเป็นประสบการณ์เพื่อให้เด็กเกิด ชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ตลอดชีวิตของเด็กต่อไป กล่าวคือโรงเรียนจะต้องเป็นองค์การที่จัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนและชุมชน เพื่อให้เด็กศึกษามีความรู้ ความเข้าใจหลักการของแนวคิดทฤษฎีการบริหารภาวะผู้นำทางการศึกษา การคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร มนุษย์สัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การบริหารจัดการในชั้นเรียน การจัดเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การฝึกปฏิบัติโครงการวิชาการ การจัดโครงการฝึกอาชีพ การจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อพัฒนา เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ควรมีการเปลี่ยนแปลงตัวอย่างอ้างอิงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน ท่านคิดว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ควรมีการพัฒนาและแนวปฏิบัติอย่างไร

แบบสัมภาษณ์ นโยบายและแผนงานด้านความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

1. การบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

1.1 การพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม.....

.....

.....

.....

1.2 การจัดบรรยากาศมีการจัดบรรยากาศให้เกิดความสะอาด ความร่มรื่น ความสวยงาม ความปลอดภัย และความสะดวก

.....

.....

.....

2. การบริการอาคารเรียน

2.1 การจัดบรรยากาศภายในอาคารเรียนมีการจัดบรรยากาศภายในอาคารเรียนให้เกิดความสะอาด ความร่มรื่น ความสวยงาม ความปลอดภัย และความสะดวก

.....

.....

.....

2.2 การใช้ประโยชน์จากอาคารเรียน

.....

.....

.....

2.3 การดูแลรักษาอาคารเรียน

.....

.....

.....

2.4 การรักษาความปลอดภัยในอาคารเรียน

.....

.....

.....

3. การบริการห้องเรียน

3.1 การจัดบรรยากาศในห้องเรียนจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เกิดความสะอาด ความร่มรื่น ความสวยงามความปลอดภัย และความสะดวก

.....

.....

.....

3.2 การใช้และการดูแลรักษาห้องเรียน

.....

.....

.....

4. การบริการห้องบริการ

4.1 การจัดบรรยากาศห้องบริการจัดบรรยากาศของห้องบริการให้เกิดความสะอาดความร่มรื่น ความสวยงาม ความปลอดภัย และความสะดวก

.....

.....

.....

4.2 การใช้และการดูแลรักษาห้องพิเศษ

.....

.....

.....

5. การบริการห้องพิเศษ

5.1 การจัดบรรยากาศห้องพิเศษจัดบรรยากาศของห้องพิเศษ ให้เกิดความสะอาด ความร่มรื่น ความสวยงาม ความปลอดภัย และความสะดวก

.....

.....

.....

5.2 การใช้และการดูแลรักษาห้องพิเศษ

.....

.....

.....

6. การบริการอาคารประกอบ

6.1 ห้องปฏิบัติงาน การจัดห้องปฏิบัติงาน จัดให้มีห้องปฏิบัติงานอย่างเพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐาน

.....

.....

.....

6.2 อาคารโรงอาหาร การจัดอาคารโรงอาหาร

.....

.....

.....

6.3 การจัดอาคารหอประชุม/ห้องประชุม

.....

.....

.....

6.4 อาคารห้องน้ำ-ห้องส้วม

.....

.....

.....

6.5 การบริการอาคารพลศึกษา/ห้องพลศึกษา

.....

.....

.....

7. การให้บริการน้ำดื่ม

.....

.....

.....

8. การส่งเสริมสุขภาพอนามัย

.....

.....

.....

.....

9. การสื่อสารการจัดการสื่อสารมีปริมาณอุปถัมภ์สื่อสาร

.....

.....

.....

10. การจัดลำดับความต้องการเร่งด่วนในการพัฒนา ส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

เรื่องที่ 1.

เรื่องที่ 2.

เรื่องที่ 3.

เรื่องที่ 4.

เรื่องที่ 5.

เรื่องที่ 6.

เรื่องที่ 7.

เรื่องที่ 8.

เรื่องที่ 9.

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตำแหน่ง ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณบดี
2. ดร. วิไล กวางศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์ศรีสุขาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1
3. ดร. จารุวรรณ นาดัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงเจริญราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
ประถมศึกษาน่าน เขต 1
4. ดร.วลัยพรรณ บุญมีศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
5. ดร.วรพงษ์ เก่าวัชาลีครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนรัตนวิเบศร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษานนทบุรี เขต 3

ภาคผนวก ค
บันทึกเชิญวิทยากร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นวิทยากร

เรียน นางสาววิรัตน์ โสธรพิทักษ์กุล

ด้วย กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการความรู้ (KM) ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่สนใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบูรณาเข้ากับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะจัดดำเนินการในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557 เวลา 08.30-17.00 น. ณ ห้องประชุมน้ำหนาว (1225) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นวิทยากรให้การอบรม ในวันและเวลาดังกล่าว ตามรายละเอียดโครงการที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(อาจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ/

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

21 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวณัฐตะวัน ลี้ประสงค์ อาจารย์กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษารื่อง “การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้” ในการนี้คณะครุศาสตร์ ใ้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือการวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 056 – 711741

ภาคผนวก จ

บันทึกขอส่งหลักฐานการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

ที่ วันที่ กันยายน 2558

เรื่อง ขอส่งหลักฐานการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวณัฐตะวัน ลิมประสงค์ ตำแหน่ง อาจารย์กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มีความประสงค์ขอส่งเอกสารการรับรองการนำผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์ (วจ.003 เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้รายวิชา EDAD101 การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัย ประเท เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 2 ฉบับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวณัฐตะวัน ลิมประสงค์)

ตำแหน่งอาจารย์

ภาคผนวก จ

บันทึกข้อความเรียนเชิญเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ
“เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้”

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่วันที่ 14 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง เรียนเชิญเข้าร่วมอบรม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ใบสมัครรับการอบรม

2. กำหนดการอบรม

เนื่องด้วย ในภาคเรียนที่ 1/2557 กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้จัดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ รหัสวิชา EDAD101 โดยมี อาจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ เป็นผู้สอน และได้จัดให้มีการอบรมความรู้เรื่อง “การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้” เพื่อเป็นการจัดรูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการชั้นเรียน และบริการวิชาการให้กับสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

ดังนั้น กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านและบุคลากรของสถานศึกษาเข้าร่วมรับการอบรม ตามโครงการดังกล่าว ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557 ณ ห้อง 1225 (ห้องน้ำหนาว) ระหว่างเวลา 8.00 น. – 17.00 น.และจะมีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกัน เพื่อจะได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ยังประโยชน์กับวงการการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

คณะครุศาสตร์

โทร 056-717-747

ภาคผนวก ข

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างคณะครุศาสตร์กับสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

บันทึกข้อตกลง

ว่าด้วยความร่วมมือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ระหว่าง

กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กับ

โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

.....

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ทำขึ้นระหว่างกลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อดำเนินโครงการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ประสานกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีความสวยงาม และเป็นที่ยึดพอใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีความร่วมมือ ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ความร่วมมือด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

1.1 กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสถานศึกษา จะร่วมกันดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย ปีละ 1 กิจกรรม เช่น โครงการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้

1.2 กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสถานศึกษา จะร่วมกันสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาต่างๆ

1.3 สถานศึกษาจะให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ สู่เยาวชน ผู้ปกครอง ชุมชน และประชาชน

2. ความร่วมมือด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม

คณาจารย์ในกลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในฐานะ นักวิชาการ ให้ความร่วมมือกับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยมีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน

3. ระยะเวลาของความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ มีขอบเขตระยะเวลาของความร่วมมือเป็นเวลา 2 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และผู้แทนสถานศึกษาได้รับทราบ และเข้าใจข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คำรัสวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ลงชื่อ.....

(นายสุรพงษ์ แสงสีมข)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำร้อน

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

ลงชื่อ.....พยาน

(อาจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวางแผนและการประกันคุณภาพการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ลงชื่อ.....พยาน

(อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ไชยศรี)

อาจารย์กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์

บันทึกข้อตกลง

ว่าด้วยความร่วมมือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ระหว่าง

กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กับ

โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านไทรงาม) อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

.....

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ทำขึ้นระหว่างกลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อดำเนินโครงการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ประสานกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีความสวยงาม และเป็นที่ยึดพอใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีความร่วมมือ ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ความร่วมมือด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

1.1 กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสถานศึกษา จะร่วมกันดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย ปีละ 1 กิจกรรม เช่น โครงการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้

1.2 กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสถานศึกษา จะร่วมกันสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาต่างๆ

1.3 สถานศึกษาจะให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ สู่เยาวชน ผู้ปกครอง ชุมชน และประชาชน

2. ความร่วมมือด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม

คณาจารย์ในกลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในฐานะ นักวิชาการ ให้ความร่วมมือกับ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยมีการบูร ณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน

3. ระยะเวลาของความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ มีขอบเขตระยะเวลาของความร่วมมือเป็นเวลา 2 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และผู้แทนสถานศึกษาได้รับทราบ และเข้าใจข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คำรัสวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ลงชื่อ.....

(นายอภิสิทธิ์ จิตรโสภณกรณ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4 บ้านไทรงาม

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

ลงชื่อ.....พยาน

(อาจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวางแผนและการประกันคุณภาพการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ลงชื่อ.....พยาน

(อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ไชยศรี)

อาจารย์กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์

บันทึกข้อตกลง

ว่าด้วยความร่วมมือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ระหว่าง

กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กับ

โรงเรียนบ้านท่าอัญญ อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

.....

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ทำขึ้นระหว่างกลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อดำเนินโครงการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ประสานกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีความสวยงาม และเป็นที่ยึดพอใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีความร่วมมือ ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ความร่วมมือด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

1.1 กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสถานศึกษา จะร่วมกันดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย ปีละ 1 กิจกรรม เช่น โครงการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้

1.2 กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสถานศึกษา จะร่วมกันสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาต่างๆ

1.3 สถานศึกษาจะให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ผู้เยาวชน ผู้ปกครอง ชุมชน และประชาชน

2. ความร่วมมือด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม

คณาจารย์ในกลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในฐานะ นักวิชาการ ให้ความร่วมมือกับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยมีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน

3. ระยะเวลาของความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ มีขอบเขตระยะเวลาของความร่วมมือเป็นเวลา 2 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และผู้แทนสถานศึกษาได้รับทราบ และเข้าใจข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คำรัสวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ลงชื่อ.....

(นายวิวัฒน์ เพ็ชรประดับ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าอินุญ

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

ลงชื่อ.....พยาน

(อาจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวางแผนและการประกันคุณภาพการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ลงชื่อ.....พยาน

(อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ไชยศรี)

อาจารย์กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์

ภาคผนวก ซ

แบบสอบถามงานวิจัย เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ

ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ครูผู้สอน จำนวน 1 ชุด

2. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อศึกษาและ พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม โดยจะไม่มีผลต่อ ผู้ตอบแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพ ความเป็นจริง

4. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อ การเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้น เรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (สำหรับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน)

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ☐ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัวของท่าน	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
2	อายุ ☐ 21-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป	
3	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	
4	ตำแหน่ง/สถานะของผู้ตอบ ☐ ผู้บริหาร โรงเรียน ☐ ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ☐ ครูผู้สอน	

ตอนที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ ที่ตรงกับการปฏิบัติของโรงเรียนในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

5 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ การเรียนการสอนของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
1	โรงเรียนจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนใน เรื่องต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด จัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของอาคารเรียนห้องเรียน และห้องพิเศษ เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน						
2	จัดสภาพอาคารประกอบเอื้อต่อบรรยากาศการ เรียนการสอน						
3	จัดสภาพบริเวณโรงเรียน เช่น สนาม สวนหย่อม เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน						
4	มีการจัดการขยะมูลฝอยและบำบัดของเสียต่างๆ อย่าง เป็นระบบ						
5	จัดโต๊ะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียน ให้สามารถเคลื่อนย้าย ได้อย่างอิสระ						
6	จัดระบบการใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า แสงสว่าง น้ำดื่ม น้ำใช้ อย่างเหมาะสมเพียงพอ						
7	โรงเรียนจัดมุมประสบการณ์ในเรื่องต่อไปนี้ มาก น้อยเพียงใด จัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน						
8	จัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ให้นักเรียนได้ ฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง						
9	การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน เกิดจากการ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันของนักเรียน						
10	การจัดมุมประสบการณ์ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด อย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล						

ข้อที่	การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ การเรียนการสอนของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
11	กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้รับการเสริมแรงจากครูให้ค้นหา คำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและจากกลุ่ม						
12	กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้ฝึกคิดรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเอง						
13	กิจกรรมการจัดมุมประสบการณ์ นักเรียนสามารถ เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และ ความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข						
14	การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน นักเรียนได้ ฝึกตนเองให้มีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน						
15	การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ส่งเสริมให้ นักเรียนได้ฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและ ยอมรับผู้อื่นตลอดจนความสนใจใฝ่หาความรู้ อย่างต่อเนื่องกัน						
16	การจัดที่ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและ สร้างสรรค์ผลงานในเรื่องต่อไปนี้มาน้อย เพียงใด จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิด สร้างสรรค์และการสร้างสรรค์ผลงาน โดย คำนึงถึงพื้นที่ที่สะดวกต่อการนำเสนอผลงาน ของนักเรียน						
17	จัดให้มีการแสดงผลงาน เพื่อให้นักเรียนได้มี โอกาสแสดงชิ้นงานและสร้างสรรค์ผลงานของตน						
18	จัดข้อมูลที่เหมาะสมในการนำเสนอผลงาน เพื่อ เป็นการอธิบายให้เหตุผลเกี่ยวกับผลงานนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้นำไปประเมินตนเอง						

ข้อที่	การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ การเรียนการสอนของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
19	การนำเสนอผลงานและสร้างสรรค์ผลงาน เจ้าของผลงานยินยอมให้นำออกแสดง						
20	โรงเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น จากผู้รู้และแหล่งข้อมูลต่อไปนี้น้อยเพียงใด นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในเรื่องที่เป็น ประสบการณ์ตรง เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราว ท้องถิ่นของตน						
21	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนมีความภูมิใจและสามารถอยู่ร่วมกับ ชุมชนได้อย่างมีความสุข						
22	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนมีความ คิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและ ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ ที่จะทำให้เกิดความ เจริญแก่ตนเองและชุมชน						
23	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมา อาชีพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้						
24	กิจกรรมของท้องถิ่นที่จัด โรงเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนเข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมใน ชุมชนสามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชนตลอดจน อนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมที่ เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตน						
25	โรงเรียนจัดระบบนิเวศวิทยา ในเรื่องต่อไปนี้มาก น้อยเพียงใด จัดระบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ให้มี ประโยชน์เกื้อกูลกัน						

ข้อที่	การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ การเรียนการสอนของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
26	ส่งเสริมให้ครู นักเรียน และชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม						
27	จัดโอกาสให้ครู นักเรียน ได้พบปะผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและช่วยพัฒนาระบบนิเวศ						
28	โรงเรียนเป็นผู้นำด้านการพัฒนาและแก้ไขระบบนิเวศ						
29	ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนในโรงเรียนในเรื่องต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนและกิจกรรม สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสภาพสิ่งแวดล้อม และสภาพชุมชน						
30	ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะที่พึงประสงค์ ในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อม						
31	ครูจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน						
32	ครูเสริมสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม						
33	ครูเป็นผู้นำหรือจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง บรรยากาศและสภาพแวดล้อม						
34	ครูจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียน แสดงความรักเมตตาเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข						

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ฅ
รูปถ่ายประกอบการดำเนินงานวิจัย

ประวัติอาจารย์

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1 แยก 8 ถนนสุขสวัสดิ์ ซอยสุขสวัสดิ์ 26 แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ 10140
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์กลุ่มพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2518	มัธยมศึกษาจากโรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์
พ.ศ.2525	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) วิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ.2546	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2553	ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2527	ครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนจรัญพรวิทยา
พ.ศ.2548	ผู้อำนวยการ โรงเรียนจรัญพรวิทยา ผู้ประเมินภายนอกระดับชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานรับรองคุณภาพ และประเมินมาตรฐานการศึกษา (องค์การมหาชน)
พ.ศ.2551	ข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2553	พนักงานราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผลงานด้านการวิจัย	
พ.ศ. 2558	1. สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยประเภท เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558) 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยประเภท งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558)

รายงานวิจัย การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ รายวิชา EDCI201 การบริหารจัดการชั้นเรียน
และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ ปี พ.ศ. 2558